

Ünnepi szám ára 3 lei.

IV. Deák tér 3.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvar, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977 Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címezendők. Kéziratokat nem adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 450

Félévre — 240

Negyed évre — 130

Egy hónapra — 45

Egy napra — 2 lei

Magyarországon

Egész évre — 12 ck

Egy hónapra — 1 ck

Cluj-Kolozsvar — VI. évfolyam, 40. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Niszán 21. — 1923. április 7. Szombat

PILPUL

> A háziur azt mondja, ki van semmizve, Florescu csak a lakót nézte. A lakó azt mondja, ki van semmizve, Florascu csak a háziurat nézte. Florescu azt mondja, ki van semmizve, Bratianu csak az alkotmányjavaslatot nézte. És Bratianu? Bratianu nem mond semmit. Pedig Florescu brutálisan leleplezi Bratianut, hogy a lakbérleti törvény azért rossz, mert a miniszterelnök nem engedte tárgyalni. Ha beszélni lehetett volna róla, kiderültek volna a születési hibái, esetleg az, hogy az egész lakbérleti törvény egyetlen születési hiba. De Bratianu azt mondta: — pszt! és hallgatni kellett. Kitérdekel az alkotmány? Gyakorlati szempontból a jogászokat és a politikusokat. Ellenben a napi élet azt diktálja, hogy lakni muszáj, a lakástyú tehát minden teremtet lelket érint és érdekel ebben az országban. Csak természetes, hogy ami mindenkinek a bőrére megy, azt egy-kettőre meg kell szavazni, ha mégolyan szőmnyűlött is.

> A cári Oroszországban volt szokás: ha egy-egy kormányzóság hivatalnokai már elviselhetetlenül nyomták, fosztogatták és sanyargatták a népet, az isteni nép fellázdt és leporogozta a zsidót. Ez a gyönyörű szokás most igen szépen terjed a kulturvilágon. A franciák sanyargatják a németeket, a német hazafiak pogromot hirdetnek a zsidók ellen. Oroszország kivégzett egy lengyel püspököt, erre Varsó uccái felkelnek mint egy férfi, hogy megtorolják a méltatlanságot a zsidókön. Mindennek a zsidók az okai. Ha nagyon nagy az esőzés vagy ha szárazság van, ha a tében meddő és ha a tyukok nem tojnak. A közép-korban a pestist is a zsidók terjesztették s az tisztokosokot is ők hozták, minek következtében ezer csapás látogatta meg a földet. De a zsidók valahogy mégis meguszták a középkort: ezeket a mai középkorokat is meg fogják uszni.

> Olyan kitérdekel, mint Eakon, azt mondja Tutankhamen koráról, hogy szép kor volt, azok az emberek tudtak szépen élni. És a franciák Ruhr-akciójáról azt: nagyon helyes, a németeket végre meg kell tanítani mőresre. Arra nem gondol Edison, hogy a tutankhameni korban csak egy-két ember élt szépen s végeredményében csak egy: a fáró. A többiek páriák voltak, akiket korbáccsal hajszoltak munkára és korbáccsos-legények, akik felváltott munkarend szerint hajszolták a páriákat. Vagy ez tetszik Edison-nak? Akkor értjük a másik helyeslést is. A Ruhr-vidéken a franciák most feyencekkel bányásszák a szénét s ezeket a páriákat ostorral hajszolják munkára. Feléled a tutankhameni kor, igen szépen visszajöhet az egy-ember uralma a milliókon s a milliók egyért. Nem értjük Edisons, ő is mint pária kezdte, mint ordító rikáncs az uccán s a szabad Amerika szabad lehetőségei között fejlődött Edisonná. Olyan öreg már ez a gramofon-zseni, hogy nem is gondolkodik már? Vagy annyira el van foglalva az újabb találmányaival, hogy nem ér rá gondolkodni? Akár nem tud, akár nem ér rá gondolkodni, kár volt az öreg Edisonsnak nyilatkoznia. A tekintélyek vagy okosan beszéljenek, vagy sehogy, de mindenképpen jobb ha hallgatnak. Akkor megőrzik a tekintélyüket.

A természetes út

Irta dr. Fischer Tivadar

Am Jisrael cháj. A zsidó nép él. Eleven, fejlődésben levő etnikai csoport az emberiség családjában. Számátalan realitás lenyűgöző ereje kényszeríti az okszerűen gondolkodó elmére annak felismerését, hogy ama közösség, amelyet a mózesi törvényrendszerben gyökerező vallásnak a föld minden táján szétszórva élő követői alkotnak, lényegileg sokkal több az egyistenhívőknek bizonyos, alapvonásaiban megegyező kultuszt űző táboránál, hogy az népi közösség, a történelmi individualitásában két évezredes szétszóródottság ellenére is fennmaradt zsidó nép.

Ennek az emberiség történetében párja nélküli csodás életerének titkát éppen az magyarázza meg, hogy a zsidó népben önön individualitásának tudata az ő sajátos világnézetével és vallásos kultuszával oly szoros összefonódásban fejlődött ki, hogy legfőbb etnikai értékévé és viszont népiségének legfőbb kritériumává is az ő isteni eredetű törvénye, az ő vallása lön.

A mózesi törvényben gyökerező valláshoz s az annak leiből fajából kirugvezett hagyományokhoz, szokásokhoz, erkölcsökhöz, érzelmeikhez és számos hasonló imponderabilitáshoz való ragaszkodás által tudott a zsidó nép sok-sok töredéke népkisebbségi sorban élni a legkülönbözőbb népi többségek környezetében, megőrizve népi összetartozásának tudatát. A mózesi törvényrendszerben gyökerező valláshoz való ragaszkodás lényegileg a zsidó népiséghez való hűség megnyilatkozása volt. Ezt a hűséget peccáttal meg két évezred alatt annyi kin, szenvedés és vértanuhalál. Ezzel a hűséggel volt kiköveze az ut, melyre szétszórásuk első percétől kezdve ősi hitük természete vitte a zsidókat. Két évezred tanúsítja, hogy ez volt a természetes út.

Mennyi vívódáson kellett átmenniök a napoleoni Szanhedrin férfainak, míg a hatalmas császár kívánságára meghozták a deklarációt, melyben a franciaországi zsidók részére a polgári jogokat a zsidó népiség ünnepélyes megtagadásával vásárolták meg? Tudatában voltak, hogy ez a nyilatkozat belső ellenmondásban van az ősi hit természetével, melyhez pedig tovább is ragaszkodni akartak. Az opportunizmus legyőzte a hazug formulától való irigyzást s így keletkezett a „zsidó vallás franciák”, majd ennek nyomán a „zsidó vallás németek”, „zsidó vallás magyarok” stb. természetellenes ideológiája. Illuziókhoz vezetett az, melyek csakhamar szétfoszlottak; önámítás-hoz, melyet keserves csalódás követett. A zsidó népiséghez való ragaszkodás természetes útjáról való letérés tömeges hitehagyást vont maga után; de akiknek drágább volt az ősi hit, mint az egyéni érvényesülés, előbb-utóbb rá kellett jönniök a kedvelt formula természetellenes voltára s hogy nincs más hátra, mint a természetes utra való visszatérés.

Bármennyire közhelyek már e megállapítások, mégsem árt azokat ma kihangsúlyozni, midőn egyrészt az okiráltságbeli demokratikus sajtóban nap-nap után a „mőzes vallás román-ság” formulájával találkozunk és még olyan fajsúlyú zsidó politikus is, mint dr. Pistiner csernovitzi képviselő, legutóbbi parlamenti felszólalásában a zsidó etnikai lét kizárólagos kritériumaként a „jiddis” anyanyelvet jelöli meg, másrészt az Erdély, Bánát, Körösvidék és Má-

ramaros területén lakó zsidók egyetemes megszervezésének kérdése ismét napirendre került.

Az Uj Keletben is közölt felhívás, melyet e tárgyban az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi nagytintézőbizottsága az összes érdekelt hitközségek előjáróságaihoz és rabbijaihoz intézett, mindenütt élénk visszhangra talált. Általános a vágy, hogy végre-valahára legyen egy szerv, mely e terület zsidóságának összegét képviselné, senki által kétségbe nem vonható jogosultsággal birjon. „Nem kérdés-hanem parancsolat” írja az említett körlevélre adott válaszában e szerv sürgős megvalósításáról a nagyváradi kongresszusi hitközség tudói főrabbija, dr. Kecskeméti. S a besztércsei ort, központi iroda böcs vezetője, Ullmann főrabbi is biztató módon válaszol a körlevélre. És mindenki óhajtja, mindenki szeretné, hogy ez ország-rész zsidóságának egysége valaha már formát nyerjen. Frakciók, pártok kutadják, hogy miben, hol lehetne ennek az egységnek szilárd alapot biztosítani. Annyi különbség a hitéleti meggyőződésben, annyi eltérés a kulturpolitikai felfogásban, annyi ellentétes osztályérdek, annyi társadalmi különfeleség! Mi az, a mi valamennyi ellentétet áthidalhatja?

Egyetlen gondolat van, amiben valamennyien találkozhatnak, s ez maga a zsidó etnikai lét. A történelmi zsidó néphez való tartozás tudatában, melynek szabad érvényesülési lehetőségét biztosít a modern, demokratikus ideológia van — adva az alap, melyre az egység felépíthető.

A felekezetieskedés áthidalhatatlan űrt vont a mózesi törvényben gyökerező vallás követőinek konzervatív és haladó csoportjai közé. Az ortodoxoknál ugyszólván dogmává tette a teljes hitéleti elkülönülést. Ami egyetemes érdekeinknek közös erővel való megvédésére most egyesítheti őket, az csakis zsidó népiségük lehet. Ehhez a népiséghez való ragaszkodásnak természetes útján találkozza, vállvetve fognak dolgozni egyetemes céljaikért.

Am Jisrael cháj! Ebből a gondolatból, ebből az érzésből kell kikovácsolni Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros zsidóságának egységét.

Szabadon bocsátották az egyiptomi felkelők vezérét

Gibraltár, április 6. Gibraltár helytartója tegnap az angol külügyminiszter utasítására elrendelte a deportált Saad Zaglul pasa, egyiptomi arab felkelő szabadlábra helyezését. A távirat, amely Gibraltárból érkezik, nem jelenti, vajjon a pasa el is hagyhatta-e Gibraltárt. Mindenesetre rendkívül jelentős az angol kormány-nak ez az intézkedése.

Saad Zaglul pasát, ki az egész arab nemzeti mozgalom vezére volt, még 1917-ben, Allenby tábornoknak Kairóba való bevonulásakor elfogták. A pasát akkor a gyilkos levegőjű Seychelleszigetre száműzték, ahonnan csak tavaly, az egyiptomi nők kérésére vitték át az enyhébb éghajlatu Gibraltárba. Ha Saad pasa most visszatérhet Egyiptomba, ez az arab nemzeti mozgalom újraéledését jelenti. Tekintettel azonban arra, hogy Alexandriából érkező hírek szerint az arabok és az angolok között most is nagyon feszült a viszony, nem tartjuk valószínűnek, hogy Saad pasát, akinek olyan óriási impulz ereje van az arabokra, bocsássák Egyiptomba.

Az erdélyi könyv

Megindul a könyvtérmeles Erdélyben. Miért drága a külföldi könyv? A zsidó könyvek sorsa

(Az Uj Kelet tudósítójától.) Egész Európát évek óta végig szántja a súlyos gazdasági krízis, amely a maga bomlasztó erejével ránehezedik a könyvtérmelesre is. Így közvetve a kialakuló népi kulturák visszafejlődését idézi elő, mert a könyvpiac válsága nemcsak a könyvkiadót, hanem az olvasók széles rétegeit is sújtja. Még nemrég a könyv elsorandú szükséglet volt, ma már fényűzés; a kisjövedelmű intellektuel a legnagyobb erőfeszítéssel se juthat hozzá.

Erdély különösen érzi a könyv hiányát. Erdélyben csak most kezdik meg első kísérleteiket a rendszeres könyvtérmelesre az erdélyi könyvkiadók. A könyvkereskedők csaknem egész könyvkészletüket külföldről importálták, ami a könyvet hallatlanul megrágitotta. Az erdélyi könyvpiac válságának okairól és a megoldási módokról beszélgetést folytattunk nagyobb magyar, román és zsidó könyvkiadókkal.

A „Pallas” könyvtérmező vállalat igazgatója, Faragó Miklós kérdéseinkre a következőkben válaszolt a könyv sorsát Erdélyben:

— Az erdélyi könyvpiac válsága köztudomású. Ennek legfőbb oka, hogy a könyvek ára állandóan emelkedik. A behozott könyvek portóköltségei, a külföldi nyomdaipar termelési feltételei, a valutaingadozások rendkívül magasra emelték a könyvek árát. A külföldi kiadók, a német kiadóhoz igazodva, csak előleges fizetés mellett szállítják a könyveket és legtöbbször csak erős külföldi valutákban ad könyveket. Erdélyben jelenleg a könyvkiadás előnyös feltételek mellett történhet.

Ezt mi idejében észrevettük és meg is kezdtük már a legkeresettebb könyvek kiadását. Megszereztük a Courths Mahler és Heimbürg regények kiadásának jogát, első példányaink már könyvtérmeles forgalomba is kerültek. Egy-egy ilyen regény az eddigi 45 lei helyett 27 leibe fog kerülni, ami már maga is jelentős eredmény. Programunktól az erdélyi irodalom fellendülését várjuk. Az erdélyi írók nagy része hallgatásra kényszerült, mert könyveik számára nem kapnak kiadót. És ha időlegesen egy-egy mű kikerült is a piacra, a kiadók nem tudták a könyveket megfelelően elhelyezni. Ki akarunk adni egy román antológiát és rövidesen kiadunk több rendkívül érdekes regényt, eredeti munkákat. Mondhatom a legnagyobb optimizmussal nézünk a külföldi gazdasági viszonyoktól független erdélyi könyvtérmeles jövője elé.

A román könyvkereskedők és könyvkiadók helyzetéről a „Libraria Ardealul”-tól a következő tevélységeket kaptuk:

— A külföldről behozott német és francia könyvek a vámilletékek és valutadifferencia miatt megfizethetetlenek. Illetékes helyen most tárgyal-

nak arról, hogy a könyvvásárlásoknál a franknak a leivel szembeni kurzusát lényegesen alacsonyabbra szabják meg. Ha ezek a tárgyalások eredményre fognak vezetni, akkor a francia könyvek erdélyi piaca jelentősen fel fog lendülni. A mi kiadványaink és a többi román kiadók kiadványai iránt nagy a kereslet, mert Erdélyben most van kialakulóban a román könyvpiac. Meg kell még említenünk, hogy a diákok, akik legtöbbször vásárolnak, a könyvek drágasága miatt nem igen vesznek most könyveket.

Ezután Glasner Benjámin, a „Safruth” könyvkereskedés tulajdonosát kérdeztük meg, aki a zsidó könyvkereskedés problémáiról a következő felvilágosítást adta:

— Mi kizárólag csak zsidó tárgy, vagy zsidó vonatkozású könyvek terjesztésével foglalkozunk. Magyar, német, jiddis és héber nyelvű könyveket tartunk, amelyeket igen csekély kivétellel külföldről importálunk. A vásárló közönség leginkább a magyar nyelvű zsidó szépirodalmi könyveket keresi, de nagy a kereslet a német nyelvű zsidó történelmi és tudományos munkák iránt is. Héberül csak kevesen olvasnak Erdélyben, de érdekes, hogy az utóbbi időben már mind sűrűbben vásárolnak héber könyveket. Az importált könyvek vám- és valutaköltségei annyira megrágitják az árakat, hogy a legtöbb könyvvásárlónak elmegy a kedve a vásárlástól. Hogy csak egy példát említsék: Graetznek héber nyelvű zsidó történelme kétezereztől leibe kerül jelenleg. Az erdélyi zsidó írók könyveit iránt, amelyek különben is lényegesen olcsóbbak a külföldi könyveknél, elég nagy az érdeklődés. Hogy mégse tudjuk kellő példányszámban elhelyezni ezeket a könyveket, annak oka a kellő beszerzés hiányában keresendő.

Erdély egyetlen zsidó könyvkiadó vállalata, a „Kadima” irodalmi osztályának vezetője a következőket mondta:

— A Kadima könyvkiadó osztályának az volt a célja, hogy megismertesse az erdélyi zsidó közönséggel a zsidó írók alkotásait. Ma még az erdélyi zsidóság legnagyobb része magyarul olvas, ezért főleg magyar nyelvű zsidó könyveket adtunk ki, de gondoltunk jiddis és héber könyvek kiadására is. Egy évvel ezelőtt kiadtuk Agnon poétikus regényének: „És a meggörbödött kiegyenesedik” magyar fordítását. Ez a munka, amely nemcsak zsidó, hanem univerzális értelemben is érték, a mi viszonyainkhoz képest igen szép példányszámot ért el. Ezen a könyvsikeren febulduva, megindítottuk a Kadima könyvtár, amely tervbe vett Solem Alejchem, Salom Asch, Morris Rosenfeld, Bialik és a többi világhírt zsidó írók könyveinek kiadását. Ki akartuk adni a zsidó legendákat, költeményeket, népköltészetet, tudományos és filozófiai munkákat és cionista műveket. Ezenkívül az erdélyi zsidó írók munkáit is.

A könyvtárnak eddig két kötete jelent meg. A harmadikkal, amely Ujvári Péter kis regénye lett volna, adós maradt a a Kadima könyvtár, aminek az oka, a könyvtár első két kötete olyan

kis példányszámban fogyott el, hogy ez még az üzemi kiadásokat sem fedezte. A helyzetet előfizetéssel próbáltunk segíteni. Előfizetésben a könyveket olyan olcsón adtuk, hogy azokat mindenki megszerezte. Ez az akciónk is eredménytelen maradt. Ha a Zsidó Nemzeti Szövetség egyes csoportja csak husz-husz Kadima-könyv elhelyezését vállalná, akkor már fedezve volna a könyvek előállítására és ezzel meg lenne oldva az erdélyi zsidó könyvpiac kérdése. Mi reméljük, hogy a zsidóság, önmaga iránti kötelességből, több szeretettel és érdeklődéssel fordul a jövőben az egyetlen zsidó könyvvállalkozás felé.

.....
Aki sékelt fizet, jelét adja annak, hogy nemzeti otthont akar Palesztinában a zsidóságnak. Aki a sékelfizetést megtagadja, a zsidó nemzeti otthon jogát vitatja el.
.....

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő
öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,

1433

mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főter 10. szám.
Szövetek nagy választékban.



Az „Uj Kelet” hívei
nyomatványszükségletüket

„Kadima”-nyomdában
rendeljek meg

Szigoru szombati munkásszemet tart!

Mégis csak
a Szilágyi-Likörök
a legjobbak!

Lloyd 1556
1526

Chederától Haifáig

Iria Robert Weltsch

Kevés olyan gyönyörű vidéket láttam, mint azt, amely a chederai tengerpart mellett húzódik el Haifáig. Hatalmas erdőségek, valamivel északra zöld legelők, itt-ott a tavasz virágzásában pompázó törpe fákkal, közöttük hullámszik a tenger zöldje, amelybe olykor belecsillan a dűnák sárgasága. Fölöttünk az ég kupolájának folséges kékje, a nap tisztán ragyog le, a hőséget enyhíti a tenger fölött elvonuló szél. Ez akkor van, amikor Európában nagy hőmérséklet fekszik és az emberek gondja a mindennapos fűtőanyag. Amit az ember a palesztinai vidék szép égeiről el tud fotografiálni és rajzok alapján képzelni magának, az mind eltűnik most, a legjobb és legélénkebb fantázia sem tudná maga elé rajzolni azt a káprázó szépséget, amelyet a föld most magából áraszt.

E környéknek a szin az éltető eleme, az a szin, amelyet nem lehet reprodukálni, amelynek valami különös misztériuma van, melyet át kell élni és csak úgy lehet átérzeni. Eddig semmilyen művészet nem tudta érzékelteni ezt a levegőt. Hermann Struck Haifában megmutatta nekem

néhány új képét és hozzátette, hogy husz évvel ezelőtt Martin Buber, amikor ő — Struck — megmutatta neki a rajzait, azt mondta, hogy ezek a képek fölfedezték a palesztinai tájak szépségeit. Struck azonban, aki most ismét Palesztinában él kijelentette, hogy ez a művészet utján való fölfedezés még nem történt meg. Most próbálkozik hogy a színek és meglátásoknak ezt a hatalmas sokféleséget és harmoniáját vászonra hozza.

Chederától négy kilométernyire az erdő és tenger között egy magaslaton fekszik Chefciba, kis helyiség kevés házzal, jól művelt földekkel és szép kertekkel. Tavaly a csehszlovák kwuca dolgozott itt, ugyanaz, aki most Nuriszban, Jezreel völgyében telepedett le. A kwuca tagjai a nyári hónapokban sokat szenvedtek a sárgaláz miatt. Chefciba közelében ugyanis egy széles tó terpeszkedik, veszedelmes fészke a maláriának. Ha ezt a tavat szabályoznák, a gyönyörű és nagyon is termékeny földet gyors tempóban rendbe lehetne hozni és olyan zsidó-telepítést lehetne ide létesíteni, amelyhez fogható, úgy vélem, magában Palesztinában sem lehetne találni. Jellemző ennek a vidéknek vonzóerejére, hogy a telepesek négyzben hagyták el malária miatt a vidéket és mindig visszajöttek oda. Nem en-

gedik ma sem, hogy új telepesek jöjjenek, azon a jögon, hogy ok már harmincöt éve szenvedtek ezen a környéken és a legsúlyosabb körülmények között kitartottak és kiakarnak tartani addig, amíg a maláriát kedvező körülmények között ki nem pusztítják arról a területről. Csak pénz kérdése ez, és pénzt — úgy remélik ezek a régi telepesek, — a zsidóság mégis csak elő fog teremteni, ha megakarjuk nyerni zsidók számára a Szentföldnek ezt a legszebb részét.

Mostanában csak télviz idején tartozkodnak Chefcibában telepesek, legtöbbször az ukrán árvák egy csoportja dolgozott ott. Belkind ötlete volt az ukrán árvák számára falvat létesíteni és nagyon helyesen választotta ezt a paradicsomi tájat. Abban reménykedik, hogy a zsidóság az árvák érdekében mégis csak tenni fog valamit a malária-fészek eltüntetése érdekében.

Nagyon érdekes egyébként ez a gyermekfalu. Belkind azt akarja, hogy a gyermekek egy kis köztársaságot alkossanak és minden előállítható szükségletüket ok maguk teremtsék elő. A szövést, a bőrcserzést, a fonást, cipőkészítést, ruhaszabást és varrást játékos kedvvel tanulják az árvák, anyilteszübbek rajzolgatnak, s nagyobbak tervezgetnek. Nagy súlyt helyeznek a tisztaságra és a test izmosítására. A százharminc gyermek

„Nem kérdés, — de parancsolat“

Az erdélyi zsidóság egységes akarata. Válaszok az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség felhívására. A két országos felekezeti szervezet a zsidó egység mellett

(Kolozsvár, ápr. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Annak a komoly és nagystilű kezdeményező munkának, amely az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagyintézőbizottságának február 7-én tartott ülésén dr. Fischer Tivadar elnök javaslatára öltött reális formát, rendkívül biztató eredményei mutatkoznak. Az Uj Kelet közölte annakidején a nagyintézőbizottság felhívását, melyet az összes erdélyi hitközségekhez és egyéb zsidó szervezetekhez intézett az egységes zsidó védelmi és politikai szervezet megalakítása érdekében. A felhívás az idők komolyságának mély átérzéséből fakadt és minden sorát az őszinte törekvés hatotta át, hogy az erdélyi zsidóság ismerje fel végre a pártszempontokon felülemelkedő nagy közös célokat és érdekeket. E jövőbeható és parancsoló szükségesség előtt meg kell hajolni az összes egyéni és párt-felfogásoknak s a nagy ügy szeretetéhez méltó alázatossággal kell keresniük a legigazságosabb formát, amely lehetővé teszi, hogy a becstelenséggel meggyőződés nélkül megvalósulhasson az erdélyi és bánáti zsidóság egységes frontja.

A nagyintézőbizottság felhívásának nem maradhatott el a kellő viszhangja. A Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájába nap-nap után érkeznek a válaszok, amelyek a legnagyobb örömmel üdvözlők a kezdeményezést és sürgetik a közös szervezet mielőbbi megvalósulását. Különösen biztató a két országos felekezeti szervezet levele, mert beszédes tanúsága annak, milyen közeli és kézenfekvő lehetőségei vannak a nagyszabású terv valóra váltásának. A válaszok tömegéből módunkban van néhány legjellemzőbbet beérkezésük sorrendjében alább közölni.

A beszteceri ortodox központi iroda elnökének a Szövetséghez intézett levele így hangzik:

159-923 szám Hivatkozással a 4529/5883 sz. b. átiratukra tisztelettel értesitem, hogy készséggel hajlandó vagyok az említett ügygel komolyan foglalkozni. Mivel azonban ilyen ügyekben csakis intéző bizottságunk hozhat érdemleges határozatot, b. javaslatukat megbeszélés végett a legközelebb egybehívandó intéző bizottsági gyűlés elé fogom terjeszteni.

Pészách utánig nem utazhatom Kolozsvárra, ha azonban kívánatosnak tartják, hogy tervükről már előbb tárgyaljunk és ha az urak e célból esetleg a félünnep valamelyik napján idefáradni méltóztatnának, szívesen rendelkezésükre állok. — Kiváló tisztelettel Ullmann S. Salamon elnök.

A kongresszusi izr. hitközségek országos irodájának elnöke, dr. Eisler Mátyás kolozsvári rabbi a következőket válaszolta a Szövetség felhívására:

közül alig akad gyöngéledő, a gyermekek pompásan fejlődnek és a munkában egymást valóssággal tullicitálják.

Egy órányira Chefzibától, a tenger partjától északra fekszik a régi Cezarea, ma Kisarja. A régi város romjai ott hevernek a tenger partján természetes kikötőt alkotva, bár a kikötő a sziklatömbök miatt nem igen alkalmas nagyobb hajók befogadására. Római időkben ott maradt csonka falak, oszlopok és hatalmas kötömbök hevernek mindenfelé. A város romok tömege, itt-ott néhány arab hajlékot szerzett magának, régi házakban cserkeszek és bosnyákok laknak errefelé, akik Bosznia okkupációja után ide menekültek és újra otthon kerestek és találtak a török kormány védelme alatt. Nyomasztó dolog látni ezt a romokban heverő, gyönyörű tájon fekvő várost. A közelben az Icanak egyik kwuzája dolgozik és leginkább veteményeket termel, amelyeknek egy része exportra kerül.

A vidék egyébként javarészből a ICA tulajdona. A gyarmatosítással foglalkozó szervezet körülbelül százötvenezer dunánnyi terület fölött rendelkezik. A kormány a Kisaria körüli területet megművelési feltételekkel átengedte az Icanak, de ezt a tranzakciót később arab részről megtámadták. A kormány vizsgálóbizottságot küldött

A Nagy Intéző Bizottság nevében kiadott körlevélre a magam részéről a következőkben van szerencsém nézetemet közölni:

1. Egy központi képviseleti szervezet létesítését a legsürgősebb szükségnek tartom. Ez iránt magam is tettem indítványt a Cluj-kolozsvári izr. hitközség képviselő-testületében, amely azt egész terjedelmében magáévá tette azzal, hogy ugyanilyen határozat hozatalára a többi, nem ortodox szervezethez tartozó hitközségek is az Országos Iroda útján felkértesse. Ez meg is történt s azóta 20 hitközség, köztük a máramaroszigeti ortodox hitközség is, bejelentette csatlakozását az akcióhoz.

2. Teljes elismeréssel a Nemzeti Szövetségnek kezdettől fogva az erdélyi összes zsidóság érdekében kifejtett munkássága iránt, a felmerülhető félreértések kiküldése érdekében mégis a kooperációs módszert tartom a kivitelre legalkalmasabbnak, úgy t. i., hogy a fennálló szervezetek és testületek megbízott delegátusaiból alakítsák egy központi szerv, mely működését minél hamarabb megkezdje. E végből ideiglenesen a közreműködésre fel szólítandó szervezeteknek nem plénuma, amely nem hívható össze egykönnyen, hanem elnökségei jelölnek ki egy, vagy több delegátusait a közös képviseletbe, amely így azonnal megkezdhetné tevékenységét. Eziránt az újabb felhívást most is a Nemzeti Szövetség bocsáthatná közre.

Dr. Kecskeméti Lipót, a tudós nagyváradi főrabbi ezt írja:

A körlevél kérdése, úgy érzem, a parancsoló történelmi szükségesség hangja: **hogy nem is kérdés, hanem parancsolat.**

Csak megtalálni a kellő formát, hogy az a szervezet egységes és közös legyen: onnan kell hát kinőnie a valóságokból, a maguk egyéni élő zsidó alakulatokból.

Isten legyen velünk.

A nagyváradi kongresszusi hitközségtől a következő válasz érkezett:

Az erdélyi zsidóság egységes szerve ügyében hozzánk intézett kérdéseikre a következőkben válaszolunk:

Abban a meggyőződésben vagyunk mi is, hogy a hazugságokkal és üldözéssel szemben eredményesebb védekezést, jogaink elismertetésében hasznosabb munkát fejthetünk ki egy megalakítandó egységes szervben. E meggyőződés alapján a körlevél első kérdésére igennel válaszolunk.

Nem tartjuk azonban a zsidóság egységes szervét az erdélyi zsidó nemzeti szövetséget alkalmasnak. Mi a történelmi fejlődés alakulásainak fentartását óhajtjuk, és az Önök szövetségéhez semmi esetre sem csatlakozunk. Örö-

ki, amely a vizsgálat végén a megkötött szerződést jóváhagyta.

Cesariától keletre fekszik Sargonija, az Icanak egyik mezőgazdasági állomása, ahonnan negyedóránnyira eljutunk Benjaminába, (báró Edmond Rotschild héber neve után elnevezve) egy egész új kolóniába, amely mindössze félve áll fenn és csak néhány nappal ezelőtt avatták fel ünnepélyes formák között. Itt kötféle telepés él: Californiai kwuca, akiknek tagjai eredetileg palesztinainak, demezőgazdasági kiképzésüket Kaliforniában nyerték. Ezek szövetségi alapon intenzív gazdálkodást folytatnak. Egy másik csoportja a kwucának olyan telepések, akik egyenként száz dunánnyi földet kapnak, egy ház és körülbelül ötszáz fontnyi forgótöket. A nagyobbik része a pénzt befizette. A telepések husz dunám veteményes föld, hatvan dunám gabonaföld és husz dunám öntözött föld fölött rendelkeznek. A házak körül dusan beültetett virágtáblák pompáznak, rózsák és jázmin, amelyeknek virágait, egy parfümgyár céljaira termesztik. A parfümgyár számára egyébként külön is kihalítottak egy nagyobb területet, amelyet a kwuca munkásai felváltva művelnek. A virágföld egy római cirkusz romjai mellett fekszik, a romok között pedig az ott dolgozó

mel veszünk azonban részt olyan egységes szerv megalakításában, amelyben az ortodox árnyalat és a zsidó nemzeti szövetség mellett nekünk is rész jut.

Mint hogy a kezdeményezés az Önöké, helyesnek azt tartjuk, hogy szíveskedjenek fenti kijelentéseink alapján az egységes szerv tervezetét kidolgozni, és mi a hozzánk juttatott konkrét tervezetet megtárgyalva megteszszük és észrevételeinket. Hittestvéri üdvözléssel a nagyváradi izraelita hitközség nevében Konrad Béla dr. elnök, Réti Ignác dr. jegyző.

A különböző hitközségektől érkezett válaszokból most a legjellemzőbbeket ragadjuk ki. A hátszegi hitközsége ezt írja:

Becsés körlevelükben feltárt bajok orvoslásának szükségét belátva, a hátszegi zsidó hitközség március hó 15-én választmányi ülésén hozott határozatából kifolyólag:

a) az Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros területén lakó zsidóság egyetemének képviseletére hivatott szerv sürgős létesítését kívánja s javasolja;

b) ennek keresztülvitelére szükségelt intézkedések életbeléptetésével a Zsidó Nemzeti Szövetség központját bizza meg.

Mint érdekes megnyilatkozást közöljük a máramarosmegyei Izaszacsal zsidó hitközségének javaslatát:

Szívreható felhívásukra bátorodunk a következőket válaszolni:

1. Óhajtjuk, hogy az Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros területén lakó zsidóság létesítsen egy arra alkalmas politikai képviseletet.

2. Tekintettel arra, hogy ez a képviselet főleg politikai jellegű lesz, nézetünk szerint csakis zsidóérzelmű polgárokat kell bevonni a szervezetbe, a rabbik kihagyásával. A rabbik különböző vallási felfogása megakadályozná az egységes politikai állásfoglalás kialakulását. Minden zsidó rétegből választott világi emberek foglaljanak helyet a szervezetben és ez képviselheti majd az egész zsidóságot.

Nem lehet kétséges, hogy az egyöntetű kívánság, amely mint a közölt válaszokból kitűnik, az egész erdélyi zsidóságot áthatja, rövidesen a reális megvalósulás útjára kerül.

**Sport kötött-
szövött Áruház**
aradi kötő és kötött-szövőgyár irakata
Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztyű eredeti gyári árban
o o o kapható o o o
CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

zsidó munkások lakályos kis házakat építettek maguknak.

Az egész völgy, ameddig a szem ellát, zsidó kézen van, nagyon kevés arab tanyával. Rotschild Edmond műve ez, akinek „uralma” észak felé egészen Zichron Jakobig, terjed, innen Akliton át Haifaig. Ezen a vidéken lassan bár, de mégis megindult a mocsarak lecsapolása és száritása, úgy hogy a láz ezen a vidéken évről-évre csökken. A kormány a malária elleni munkásságát éppen itt kezdette meg. Aklitban egy nagy sotelepet létesítettek, amely már ezen a nyáron kell, hogy eredményeket mutasson föl. A társaság negyvenezer font sterlingnyi tőkével indult, ehez az ICA huszezer fontot adott, az Economic Board Londonban tizenötezeret, a többi magánosok jegyezték. A munka már eléggé előhaladott, a munkaházak már felvannak építve, a szivőkészülékek készen állanak és a csatornázások munkálatait is megkezdtek. Ettől a vállalkozástól sokat vár Palesztina ipara. Azt hiszik, hogy negyvenezer tonnát lehet majd kitermelni. Ebből a belföldi piacon ötezeret lehet elhelyezni, a többi export célokat fog szolgálni.

Aklitól északra német kolóniák terülnek el. Egy órányi uttal vasuton Haifába érkezünk.

PALESZTINA-MUNKA

A palesztinai kolonizáció számokban

(Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista szervezet Berlinben megjelenő központi orgánuma, a „Háolám“ két érdekes táblázatot közöl, amelyek beszédesen hirdetik a zsidó telepítés rohamos tempóját, amelyet azonban csak még fokozottabb erőfeszítéssel lehet odáig fokozni, hogy a zsidó nemzeti otthon a beteljesülés stádiumába érhesen.

Tudvalevő, hogy az ország ekével, sarlóval való meghódítása nem indulhatott úgy, mint fegyveres hódítás összefüggő fronton, hanem szétszórt, egymástól távolos pontok birtokbavétele által. Az ellenséges környezetben levő települési pontok lakói az első időkben mérhetetlen szenvedéseknek voltak kitéve és csak a zsidó jövőben való erős hit tartotta fenn bennük a lelket amíg újabb zsidó telepek nem keletkeztek szomszédságukban. Ezáltal az egyes pontok nagyobb tömbökben olvadtak össze és a testvérek közelléte a telepések biztonságérzetét mindjobban fokozta. Ha ezek, az ország különböző vidékein szétszórt pontok és tömbök addig terjeszkednek, amíg határaik összeérnek, akkor a zsidó nemzeti otthon valósággá vált.

Az itt következő első táblázat mutatja a települési pontok számszerű növekedését az elmúlt husz év alatt, három, tíz-tíz éves periódusban:

A kerület neve	lakott lakatlan összes		lakott lakatlan összes		lakott lakatlan összes	
	telepek sz. 1902-ben	telepek sz. 1912-ben	telepek sz. 1902-ben	telepek sz. 1912-ben	telepek sz. 1902-ben	telepek sz. 1912-ben
Judea	12	3	15	18	5	23
Semaria	4	1	5	7	4	11
Aisó-Galilea	2	5	7	13	1	14
Felső-Galilea	6	—	6	5	1	6
Tranzjordánia ..	3	3	6	2	3	5
Összesen	27	12	39	45	14	59

Ebből látható, hogy az utolsó tíz évben a telepek száma majdnem a kétszeresére emelkedett. És ha tekintetbe vesszük, hogy a négy háborús évben semmit sem tehetünk a „jisuv“ fejlesztésére, akkor kiderül, hogy ez a növekedés csak 5—6 év alatt történt.

Ugyanez mondható a földbirtokállomány növekedésére is, amely az elmúlt tíz évben 273.115 dunamot tett ki. Ebből 74.027 dunam síkság. És mindez a Zs. N. A. és Keren Hajeszod három-négy évi munkájának köszönhető.

A koloniák lakossága is nagy fejlődést mutat, amint az alább következő második táblázatból látható.

A kerület neve	1902-ben			1912-ben			1922-ben		
	lakott	lakatlan	összes	lakott	lakatlan	összes	lakott	lakatlan	összes
Judea	1825	804	2629	3380	1713	5093	3242	7452	10694
Samaria	775	492	1267	874	352	1226	1241	1266	2507
Aisó-Galilea	—	23	23	873	334	1207	1986	945	2931
Felső-Galilea	758	483	1241	675	560	1235	774	356	1130
Tranzjordánia ..	49	10	59	151	8	159	—	—	—
Összesen	3407	1317	5224	5819	3967	9786	7243	10019	17262

Tranzjordánia kivételével, amely hiányos közlekedése és közbiztonsága miatt stagnálást mutat, az ország többi része folytonosa biztosítja.

A galaci hajó indulása. A Galacból a palesztinai partok felé induló gőzös elindulása körül teljes a zavar. A kolozsvári Palesztina hivatal ma Galacból értesítést kapott a hajó társaságtól, amely szerint a Palesztinába induló gőzös időpontja április 10. és 15. között szerepel.

* A legdivatosabb és legolcsóbb ruhák csak Schwartz Adolf úri divat szabónál Forduló-u. 1. sz. alatt készülnek.

Repülőverseny a föld körül

Nizzából harminc pilóta indult el világhörül utra. Kék, vörös, fehér repülőgépek az oceánok felett

(Páris, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap reggel kilenc órakor tíz repülőgép indult el a francia fővárosból Nizza felé. Ugyanabban az időben Londonból és Madridból is körülbelül ugyanannyi repülőgép indult el a Riviéra felé.

A repülőgépek delután már találkozottak a főváros felett, ahová, még mielőtt a nap leszállt, valamennyi gép berepült.

Nizzából az összes repülőgépek továbbindultak a Földközi-tengeren át Afrikába.

A pilóták az első világhörül repülőverseny résztvevői. A francia aviatikusokat Bapt repülőfőhadnagy vezeti, aki kékszinű gépen repül a többiek előtt. Gaillard pilóta fehér repülőgépen, Madon pilóta pedig vörös repülőgépen követik. Ezek a színek a francia nemzet színei.

A repülőverseny iránya a következő: körben megkerülik Afrikát, azután a Csendes-

oceán felett végigrepülnek Ázsia partjain, ahonnan Ausztrálián keresztül Amerika felé fordulnak. Amerikát ferdén átmetszik és Anglián át visszatérnek Nizzába.

A latin sajtó nagy érdeklődéssel tekint a repülőverseny eredménye felé. Hogy a világ körülrepülése mennyi időt fog igénybevenni, azt a lapok nem közlik, valószínűleg még hozzávetőlegesen sem lehet kiszámítani.

A versenyző pilóták mindenesetre a legkedvezőbb időben indultak el világhörüljükre.

Áprilisban a tengerek felett már majdnem mindenütt megszűnnek a szélviharok, viszont a nap sem tűz még nagyon erősen és így egyenletes időjárásban tehetik meg nagy fordulójukat a föld körül. A pilóták hosszú időre ellátják magukat élelmiszerekkel és benzinnel és csak a legszükségesebb esetekben fognak leereszkedni.

Egy metszóról, aki rongyosan érkezett Galiciából és most háza van a Hádár Hákármelen

Irta: Hermann Struck (Haifa)

Nehéz dolog hü képet adni arról, hogyan épül a zsidók országa, azért inkább igyekezem ezt pár odavetett karcollal vázolni.

Mint a legtöbb dolog ebben az országban, annak a felépítése is egészen rendellenes módon történik. Erről sokat mesélhetne Tel-Aviv, ahol szájról-szájra jár a történet egy emberről, aki zálogba adta egyetlen értéktárgyát, a vánkost a feje alól és a kölcsönből, amit kapott, házat kezdett magának építeni. Ha a kritikus bíráló szemével nézzük Tel-Avivot, nem lehetünk vele meglegedve, akármilyen jóakarataknak is leszünk. Már két évvel ezelőtt is csodálkozva, bámulva álltunk meg az egészen szokatlan fejlődés előtt, amely ott végbement, most azonban egészen el vagyunk ragadtatva ennek a zsidó városnak terjeszkedéséről. Hozzá hasonló, bár kisebb mérvű, Haifának a fejlődése, ahol egészen új-szerű valami épült a „Hádár Hákármel“ negyedben, melynek új háza a legkényesebb esztétikai követelményeknek is megfelelnek. A Karmel tetejéről tekint le az ujjonon épült „Növe Sáánán“, a tenger partján pedig most huzzák magasba a „Bát Gállim“-negyedet. Jeruzsálemben és Tibiriásban is nagy lendülettel indult meg az építkezés.

Mindenki, akinek pénze van építhet magának szép nagy házat kétezzer fontért. Csak a házfedelek dolga okoz nagy gondot, mert a zsidók ahelyett, hogy lapos, arab tetőket csinálnának, inkább európai lejtős tetővel fedik a házakat. Piros cserépték egyébként is sérti a keleti táj harmoniáját. Jubbak a lila vagy sötétzöld abesztfedelek. Csakhogy ezek az építkezések nem a célszerűsége és a keleties stílus esinosságára, hanem a szokatlansággal és felülmulhatalansággal való kérdésre törekvésnek. Bizonyos, ez csak átmeneti jelenség, idővel majd itt is érvényesül a tájhoz illő stílus.

Egyelőre — mihogy pénz kevés van — a főkövetelmény a mérsékelt ár. Egy építési társaság felépített itt szép számban olg csinos, céljuknak megfelelő kis házakat, hatszáz fontnyi árakban. Az új bevándorlók egyrésze még sárakban, kunyhókban lakik. Vagy ha valaki élelmesebb és van egy pár font a zsebében, fabarakot épít.

Egy tel-avivi barátom mesélt nekem egy szorgalmas iparosról, aki két évvel ezelőtt lerongyolódva, menekült oda a pogromok elől és elzalogosította nála aranyóráját tizenöt fontért. Rövid idő múlva visszafizette a kölcsönt és ma már egy szép kis ház boldog tulajdonosa.

A Karmel lejtőjén lakik, egy lengyelországi metsző feleségével és gyermekeivel. Rövid utartózkodása után elment az imaház

gondnokához és bejelentette, hogy szeretne venni telket egy fabarak építésére.

— Hogy-hogy? Ön telket akar venni hatvan fontért, hiszen tegnap még kölcsönkért tőlem egy fél fontot?!

— Hát aztán? ugyis most közelednek a főünnepek, szükségük lesz előimádkozóra, akkor engem majd meg fogadnak harminc fontért!

— Harminc fontért?? Hova gondol?? A „gabbé“ egy spanyol-zsidó barátja tanácsát kérte, aki elmondta neki, hogy eddig legfeljebb három fontot fizettek egy előimádkozónak és ezért a pénzért a felesége ki is seperte az imaházat. Végül mégis megszavazták a metszőnek tíz fontot az előimádkozásért.

Azonban az ünnepek elmúltak és a hitközség pénztára üres volt. Nagy keservesen mégis összegyűlt a szükséges összeg. És ezzel a tíz fonttal a metsző kifizette a telek árának első részletét.

Azután hozzáfogott a barak építéséhez és a fia segített neki. Egészen primitíven dolgoztak. Gyalulatlan ládadeszkákat szegtek össze, a réseket földdel tömtek be és az egész építményt hullámos bádoggal fedték be. Ki sem mondható, mennyi kinlódással szedte össze ez a metsző, váltóval, kölcsönrel, felesége és szorgalmas gyermekei segítségével a szükséges összeget, amiből részletenként megfizethette a deszkák, ajtók és ablakok árát.

De most már szilárdan áll a barak és benne a metsző saját tóratekerese. És biztos vagyok benne, hogy egész Hádár Hákármelen nincsen senki, aki olyan büszke volna a palotájára, mint ez a metsző a barakjára.

Tegnap, szombaton találkoztam vele az utcán és megkérdeztem, hogy érzi magát itt.

Végigsimított őszülő szakállán egyet és fiatalos arca sugárzott:

— Hej, de boldogság! Szent földön sétálok!

Igy, ilyen rajongással, ilyen lelkes munkával épül a zsidók országa.

* Elegáns tavaszi ruhákra legújabb divatu himzések divatlap szerint gyönyörűen készülnek a „Mühinzó szalonban“ Str. Memorandului 15. (v. Unió-u.) Ugyanott plissirozás, gouvrirozás minden nagyságban.

RÓTH cipész

OLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca



Április hónap: sékel hónap. Minden igaz zsidó fizesse le a sékelét!

Levegő

gőpfegyver

(London, Németország) A Ruhr-vidék német munkamezőjében csapárja a legkisebb megállás sors megállás osap tudni állapítani hajlandók-e ország

Azokból az esetekben Essenben tényleg, semmi nap ismét oly kosság teljes e zonyítja.

A párisi győzelem felé közeledő hat dobta, tiszteket és

A mozdonyvezetővel megakadályozták a Dusseldorf és hatóságok azonnali teljesítést a vasúti munkások

Ór

Pineville város

(New York) A városban a határny hat óra, Északamerikában Pineville város fokozódta.

Pineville városban elborult gyülekeztek köztél kerekedett, kavarta az egész eréjétől

nem

és bemenekülték és döngött és a sötét volt az a hetett egymás azonban még a kor az orkán emberek bent egymásután

Szél

Tüntetőt összevont terembe, Az

(Bukarest) A bukaresti napja elcsúszott. Ez alkalommal a Moulin Rougeban akik között ez a tak egyetemi he

Kiverék

A botrány met fűtvel, láb A tüntetőt nek nézésteket össze támadták meg, szétrombolták volt Olanescu k verekedés folya Kórházba szállít a vakarestii börtö hogy a háboru

Mégis

Levegőbe akarták repíteni a páris—esseni gyorsvonatot

gőpfegyveres páncélautóiban indulnak tovább a megszálló francia csapatok. A Ruhr-akció a jövő héten éri el fordulópontját

(London, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Ruhr-vidéken a helyzet a végsőkig feszült. A német munkások szabotázsra változatlanul tart. A megszálló csapatok parancsnoksága nyugtalanul várja a legközelebbi napokat, amelyeken a Ruhr-megszállás sorsának feltétlenül el kell dőlnie. A megszálló csapatok a jövő héten már meg fogják tudni állapítani:

hajlandók-e a német munkások Franciaországnak dolgozni vagy nem.

Azokból az eseményekből, amelyek az utóbbi napokban Essenben és a Ruhr-vidék más részein történtek, *semmi jóra nem lehet következtetni.* Tegnap ismét olyan eset történt, amely a német lakosság teljes elkeseredettségét és elzántságát bizonyítja.

A párisi gyorsvonat alá, mikor Essen felé közeledett, a német munkások bombát dobtak, hogy a vonatban ülő francia tisztet és mérnököt a levegőbe repítsék.

A mozdonyvezető azonban idejekorán fékezett és ezzel megakadályozta a katasztrófát. A merénylet Düsseldorf és Werden között történt. A werdeni hatóságok azonnal letartóztatták a pályán szolgálót teljesítő vasutasokat és büntetésül *harmincmillió márka pénzbírságot* vetettek ki a német vasúti munkásokra.

A merényletről jelentést tettek Degoutte tábornoknak, aki elrendelte, hogy **a megszálló csapatok ezentul gépfegyverekkel ellátott páncélautókkal közlekedjenek.**

Tegnap este már a *Hagen* felé tartó katonák így folytatták utjukat.

A Ruhr-vidéken napról-napra fokozódó német ellenállás következtében az antant most megpróbálja, hogy békésebb úton hajtsa be Németországtól a jóvátételt. Tegnap a késő esti órákban *Loucheure* látogatást tett a Párisban időző angol diplomatáknál és ismertette előttük a jóvátételi összeg behajtására vonatkozó *új megoldási tervét.* Valószínű, hogy az angol kormány szívesen hozzájárul egy kevesebb zavarral járó megoldáshoz, mert fél, hogy ha a Ruhr-akció tovább mérgesedik, beláthatatlan következményű európai bonyodalmak származnak belőle.

Csak a francia nacionalisták nem akarnak belátásra térni. Ők továbbra is ragaszkodnak az erőszakhoz. Tegnap küldöttségük kereste fel *Poincarét*, akitől követelték, keressen új eszközöket Németország ellen, szállja meg a hadsereg Hamburgot, Brémát, vágja el a német államnak ezt a két legfontosabb útját, mert a Ruhr-akció eddigi tempója lassunak, elégtelennek és eredménytelennek bizonyult.

Poincaré kijelentette a nacionalistáknak, ne aggódjanak, szívén viseli Franciaország érdekeit.

Óriási orkán dühöngött Északamerikában

Pineville városban több ház összedőlt és maga alá temette a lakókat. Tizenegyen meghaltak, ötvenen megsebesültek

(Newyork, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az óriási szélviharok, amelyek néhány hét óta, kisebb megszakításokkal, egész Északamerikában tombolnak, kedden délután Pineville város vidékén valóságos orkánná fokozódtak.

Pineville város felett az ég már a déli órákban elborult és különösen a tenger felől gyülekeztek komor felhők. Öt óra körül erős szél kerekedett, amely néhány perc alatt felkavarta az egész várost. Az emberek a vihar erejétől

nem tudtak az utcán járni

és bemenekültek lakásaikba. Erősen villámlott és dörgött és a felhőktől hat óra körül már olyan sötét volt az ég, hogy a tárgyakat nem lehetett egymástól megkülönböztetni. Az eső azonban még mindig nem indult meg. Félhatár az orkán a tetőpontjára emelkedett. Az emberek bent a lakásokban ebben az időtájtban egymásután

több hatalmas robajt hallottak, amelyek sokáig tartó morajlás követett.

Nyolc óra körül a szél ereje csökkent, a menydörgések azonban gyorsabban ismétlődtek és némsokára sűrű, vastag csapokban megeredt az eső.

A vihar későn este teljesen elült. Már korábban sokan kijöttek az utcára, ahol egyes pontokon már nagy tömegek verődtek össze. Az orkán tombolása alatt két többemeletes ház összeomlott, soknak a felsőemelete bedőlt. Néhány épület teljesen tető nélkül állott, a vihar leszakította és elsodorta a súlyos bádögfedeleket.

Az összeomlott házak előkivonultak a tűzoltók és a mentők, akik megpróbálták, hogy eltakarítsák a romokat és megmentésük az alattuk vergődő embereket. A romok alól

tizenegy halottat és ötven súlyos sebesültet

húztak ki. A halottakat beszállították a bonctani intézetbe, a sebesülteket kórházba vitték.

A csinos Pineville város másnap reggelre nagyon rut lett. A felkelő nap sugarai mindenütt romokra, törmelésekre világítottak. A város tanácsa felhívással fordult a lakossághoz, segítsen közadakozásból újjáépíteni az elpusztult Pinevillet.

Szétrombolták Bukarestben a Moulin Rouge-kabaret

Tüntetőik összeverték a közönséget és az igazgatót. Galaóban a rendőrprefektus engedte be a tüntetőket a koncertterembe. Az egyetemeken és az iskolákban román állam polgáru idegeneknek írják be a zsidó tanulókat

(Bukarest, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti zavargások, amelyek alig néhány napja elcsendesültek, szerdán éjjel kiújultak. Ez alkalommal az egyik legismertebb kabarében, a Moulin Rougeban rendeztek botrányt a tüntetők, akik között ezúttal is sajnálatos nagy számban voltak egyetemi hallgatók.

Kiverik a kabareéból a közönséget

A botrány az előadás alatt keletkezett és ismét tüztyel, lábdobogással, kiáltásokkal kezdődött. A tüntetők nekiesetek a közönségnek és a zsidókirovásokat összeverték. Azután a kabaré igazgatóját támadták meg, akit sokáig ütlegeltek. Majd pedig szétrombolták a berendezést. A támadók között volt Olanescu kapitány ismert botrányhős is, aki a verekedés folyamán súlyos sérüléseket szenvedett. Kórházba szállították, ahonnan felgyógyulása után a bukaresti börtönbe fogják átvinni, mivel kiderült, hogy a háború idején *szökés miatt* in contumaciam

halálra ítélték. A kabaré összerombolása után a tüntetők szétzóródtak.

A galaci rendőrprefektus egyetértett a tüntetőkkel

A „Presa” mai számában egy cikket közöl, amelyben a galaci rendőrprefektust azzal vádolja, hogy az emlékezetes galaci antiszemita zavargás ellen nem tette meg a szükséges óvintézkedéseket. A cikk arra hivatkozik, hogy negyedórával a koncert megkezdése előtt a rendező bizottság elnöke, *Leibovici* figyelmeztette a teremben tartózkodó *Vasilii* rendőrprefektust, hogy a karzatot antiszemita diákok töltötték meg, akik valószínűleg botrányt akarnak rögtönözni. Egyszerűsre kérte a rendőrprefektust, tegyen meg minden szükséges óvintézkedést. A prefektus azt válaszolta, nem lehet kiutasítani a teremből azokat, akik beléptéjegyüket megváltották. Rögtön az első szám után az antiszemita karzatot levő zsidókat bántal-

maszni kezdték. A rendezőség azonnal jelentette az esetet a rendőrprefektusnak, de a rendőrprefektus minden kérésük ellenére beengedte az antiszemita diákokat a terem földszintjére is, ahol azután kitört a botrány.

„Román állampolgárságu idegenek?”

Tegnap délután *Angheliescu* közoktatásügyi miniszter kihallgatáson fogadta *Madger*t, az U. E. F. központi titkárát, aki a zsidókérdéssel kapcsolatos anomáliákra hívta fel a miniszter figyelmét. *Madger* legelőször is az újonnan nyomtatott iskolai statisztikai úrlapokat kifogásolta. A közoktatásügyi minisztérium tudvalevőleg minden évben statisztikai úrlapokat nyomtat, amelyekre az egyes iskolák növendékeinek különböző adatait jegyzik fel. A múltévi úrlapokon két rovat volt, egyik a románok, a másik az idegenek részére, azzal a megjegyzéssel, hogy *az új román állampolgárokat is a „román” rovatba kell bejegyezni.* Az új úrlapokon ezen a rovaton változtatást eszközöltek és az idegenek rovatát két részre osztották. Egyik a tulajdonképeni idegenek, a másik a román állampolgárságu idegenek részére szolgál.

Féltreértésekre ad okot a numerusz klauzusz-rendelet

Tekintettel arra, hogy a kormány az egyetemi tantermek túlszűfolttsága miatt a diákok kivánságára numerusz klauzusz rendelt el az idegenekre, *Madger* aggodalmának adott kifejezést, hogy a kormány a zsidókat ilyen módon idegeneknek nyilvánította

a belföldi zsidókra is ki fogja terjeszteni a numerusz klauzusz

Angheliescu miniszter válaszában kijelentette, hogy a kormánynak *nincsenek ilyen intenciói*, annál kevésbé, mert a numerusz klauzusz csak a külföldi állampolgárokra vonatkozik. Megnyugtatósul megígérte, hogy a következő iskolai évben a statisztikai úrlapokon nem fognak különbséget tenni román állampolgárok között.

A vonat nem szállítja a zsidó hullákat

Madger ezután a hullakérdés ügyét említette fel. A keresztény diákok — mondotta — mozgalomuk okaként legfőképpen a hullahiányt említik. A kormány megígérte, kellő mennyiségű szállítóeszközzel fog gondoskodni, hogy a boncolásra kerülő hullákat az ország minden részéből az egyetemi székelyekre szállíthassák. A galaci zsidó hitközség az elmúlt napokban több hullát adott át az egészségügyi hatóságoknak elszállítás céljára. A hatóságok azonban — szállítóeszközök hiányára való hivatkozással — megtagadták a hullák átvételét. *Madger* sürgős intézkedést kért ebben az ügyben, mert mint mondotta, az antiszemita zavargások egyik okául azt hozták fel, hogy a zsidók nem bocsátják a zsidó hullákat boncolásra.

A cseh korona védelme. Prágából jelentik:

A korona stabilizálásának egyik jó tünete, hogy az igazságügyi miniszter a csehszlovák valuta védelméről törvényjavaslatot készít. A javaslat legközelebb a köztársaság minisztertanácsa elé kerül.

— *Heinrich Ferenc* kihallgatáson volt *Horthynál.* *Budapestről* írják: *Horthy* kormányzó tegnap kihallgatáson fogadta *Heinrich Ferencet*, utána *Bethlent* fogadta. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a kihallgatások a belpolitikai helyzetben állott válság tisztázását célozzák.

Ősz haja

visszakapja eredeti színét a

Hajregenerator

néhányszori használata által.

1 üveg ára használati utasítással 20 lei

Kapható kizárólag 1511 FEKETE DROGERIA Târgu-Mures

Mégis csak CZINK fest, tisztit vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Épület nélkül — megszűnik a Tarbut

A zsidó középiskolák ügye. A temesvári akció. Az új miniszteri rendelet következményei. Igazgatók értekezlete Nagyváradon

(Kolozsvár, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vallás- és közoktatásügyi minisztérium — amint az Uj Kelet már megírta — szigorú rendeletben szabályozta a kisebbségi felekezeti középiskolák tanítási szabadságát. E rendeletnek legfontosabb intézkedése az, hogy a felekezeti középiskolák csak saját vallású tanítványokat vehetnek fel.

Ez az új rendelet nagyjelentőségű fordulatot jelent a zsidó ifjúság nevelésének kérdésében. Tulajdonképpen elméleti értékű lenne a rendelkezések bírálgatása, amikor azok elkerülhetetlen végrehajtása a legnagyobb problémák megoldására kötelezi a zsidóságot. A három zsidó középiskola — a kolozsvári, nagyváradai és temesvári — most már a teljes zsidóság tulajdonába ment át s így egyetlen frakció vagy alakulat se igényelhet kizárólagos jogot a három iskola irányításában. De ezzel az egységes zsidóság kötelezettségévé vált ezeknek az iskoláknak fentartása is.

Különösen nagyjelentőségű ez a kérdés Kolozsváron és Temesváron, ahol öszig saját épületbe kell az iskoláknak költözniük. Temesváron a három hitközség egységesen vállalta az iskolaépület felépítését. A peszachi ünnepek alkalmából a templonokban beszédek tartottak, amelyek közül Vértess Adolt dr.-nak, a helyvárosi neolog hitközség elnökének beszéde az Uj Kelet közlése nyomán nemcsak Temesváron, de egész Erdélyben óriási hatást keltett.

Kolozsváron a helyzet annyira súlyos, hogy amennyiben öszig a zsidó gimnázium megfelelő épülethez nem jutna, úgy nemcsak a mai hét-nyolc-

száz tanítványa marad iskola nélkül, de azok a zsidó diákok is, kik már a jövőben más kisebbségi iskolába nem járhatnak.

Ez az égető szükségesség arra készítette a Tarbut kuratóriumát, hogy sürgős tanácskozássra üljön össze. Antal Márk főigazgató a tegnapi este megtartott kuratóriumi ülésen a maga rideg és szomorú valóságában tárta fel a helyzetet. A közoktatásügyi vezérfelügyelőség a legszigorúbban megkivánja, hogy minden egyes osztálynak külön tanterme legyen, megfelelő szertárral. De ha e szigorú rendelkezés nem is történt volna meg, akkor se lehet a jövő tanévben a mai rendszert, az este 8 óráig való tanítást folytatni.

Igy tehát az a helyzet állott elő, hogy az új tanévre épület nélkül — nincs zsidó középiskola.

Antal főigazgató mély hatást keltő előterjesztése alapján a kuratórium tagjai között egyhangulag az a felfogás alakult ki, hogy a zsidó gimnáziumok épületét az egységes zsidóságnak kell felépítenie úgy Kolozsváron, mint a többi városokban is. A minisztériumi rendelet parancsoló szükségévé tette, hogy a zsidó oktatás ügye az erdélyi, bánági, körösvidéki és máramarosi egyetemes zsidóság ügye legyen, ne pedig egyes frakcióké.

Különben a három zsidó gimnázium igazgatósága a peszachi ünnepek két utolsó napján Nagyváradon értekezletre ül össze. Kívánatos volna, ha ez az értekezlet a zsidó középiskolák egységes vezetésének kérdésében is megállapodásra tudna jutni.

Letörlik az árvák könnyeit

Kétezer zsidó árva. Az árvagondozó mozgalom. Produktív embereket nevelnek az árvákból. A Joint háromszázötven árvát adoptált

(Kolozsvár, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kétezer elkallódó emberélet. Gyámoltatlan, apró, kis emberpalánták, apjuk nincs, a háború vitte el, vagy gyilkos kór szakította ki az életből, soknak anyja sincs, itt állanak a zürzavaros életvásár közepén, árván, tévován, levegőtlen pinceodukba zsúfolva, rongyosan, elhagyottan. Ki tudott rójuk, ki gondolt rájuk, ki hallotta meg eddigi gyöngye hangjukat, melyről jövő panaszaikat? Elhagyta a rohanó életküzdelem moraja, a társadalom verejtékes, önző hajszája a kenyérért, az aranyért. Itt éltek, itt szenvedtek közöttünk, kétezer erdélyi zsidó árva és nem vettük észre őket. Tengerentúlról jött a testvéri intés, mentsetek meg a kisdedeket, Amerikában meghallották az árvák panaszaát és a panasznak meleg visszhangja érkezett. Az amerikai zsidók átnyújtották ide segítő kezüket és a nemes példaadással felébresztették az erdélyi zsidó társadalom alvó lelkiismeretét. Ma már nem áll elhagyottan a kétezer zsidó árva, a társadalom ráeszmélt mulasztására és talpra állott, hogy megmentse őket az életnek, a jövőnek, a zsidóságnak.

Hónapok óta csöndes, de annál mélyrehatóbb emberbaráti munka folyik Erdély városaiban az árvák megmentése érdekében. Az amerikai Joint Distributions Comité kezdeményezésére megalakult az erdélyi árvagondozó bizottság, amely rövid működése alatt is bámulatos eredményeket ért el. Beszélgetést folytatunk az árvagondozó bizottság központi titkárával, Schwartz Miksával, aki a mozgalomról a következő felvilágosítást adta:

Kétezer árva

— Mult év novemberében kezdődött az akció. Addig az árvágyben alig történt valami, néhány nagyvárost kivéve, ahol zsidó árvaházak működtek. A kezdeményezés az amerikai Joint-tól indult ki, amely az egész világra kiterjesztette áldásos munkáját, mindentüvé, ahol a háború sebeket ütött. Az összes háborúsított országokba elküldött segítő hírmékeket. Lengyelországban egymagában négyszázhatvannyolc városban működik a Joint árvaszervezete és ez év januárjában tizenegyszázhatvanhat lengyelországi zsidó árva állott gondozása alatt.

— Az erdélyi árvaakció az információszerzéssel kezdődött. Meg kellett tudnunk, hány segélyre szoruló árva van Erdélyben. A munka kezdetben nehezen ment, mert a hitközségek, akikhez a statisztikai adatokért fordultunk, nem reagáltak kellő

pontosan és legtöbbször nem is tartotta nyilván az árvákat. Pontos adataink csak onnan vannak, ahol már megalakult a helyi árvagondozó bizottság. A beérkezett adatok szerint a Magyarországtól elcsatolt romániai területen a Bánát és Máramaros kivételével, ahol más szervek gondoskodnak az árvágyról, több mint kétezer árva van, ezek közül ezeregyszáznegyven hadiárva. Ebben a számban csak a segélyre szorulókat foglaltatnak, a módosabbak nincsenek nyilvántartva. A legtöbb hadiárva aránylag Szatmár városában van. Számuk 140, Kolozsváron 113, Nagyváradon 119, Désen 71 és a kis Bethlenben 50, tizenhárom éven aluli hadiárva van.

Produktív embereket nevelünk

— Mozgalmunk célja, hogy az elhagyott árvákat rendszeres és programszerű nevelőmunkával a produktív pályákra tereljük és egészséges, derék emberekké neveljük őket. A Jointtal karöltve dolgozó árvabizottságok a 13 éven aluli árvákat adoptálják és gondoskodnak róluk mindaddig, amíg önálló keresetképeségük biztosítva van. A helyi bizottság állapítja meg, milyen gyakorlati pályára menjen az árva, mire van képessége. Ha jelenlegi lakóhelyén nem képezhető ki, más városba küldjük tanulni. Az egyéni gondozás érdekében a bizottság minden árva mellé patrónust, vagy patrónát jelöl ki, aki állandóan ellenőrzi a gyermek szellemi fejlődését, morális helyzetét és általában igyekszik az elhunyt szülő szerepét betölteni. Kolozsváron ezt a feladatot a cserkészlányok látják el, akik meghatározott szeretettel és komolysággal töltik be patrónusi tisztességüket. Hetenként legalább egyszer meglátogatják a gondjukra bízott árvákat, ha az anya nincs otthon, rendbeszedik a lakást, megmosdatják és elgondozzák az apróbb gyerekeket. Minden szombat délután mesedélután rendeznek az árvák részére, amelyek valóságos élményei a kis elhagyott gyermekeknek. Kolozsváron egyébként jelentősen támogatja akciónkat a napközi otthon, amelynek nagyszerű elnöknője, Neuberger Zsidmondné páratlan lelkesedéssel áll ügyünk szolgálatában.

Sok a beteg gyermek

— A gyermekek szellemi nevelése mellett különös gondunkat képezi egészségügyi állapotuk ellenőrzése. Sajnos, ezen a téren a helyzet nagyon szomorú. Besztercén például 15 hadiárva közül

7 tuberkulózisban és 5 egyéb betegségben szenved. Kolozsváron is 12 tuberkulotikus árva van a segélyezették között. Az árvák legnagyobb része vérszegény és ijesztő az angolkórosok száma. Ezeknek érdekében most nyaraltatási akciót szervezünk valamelyik klimatikus vidékre, annál is inkább, mert a lakásviszonyok, amelyek között az árvák élnek, a legborzalmasabbak. Kolozsváron számos hadiárva él aprógyermekkel, teljesen ablak nélküli pinceodukban. De kis vidéki falvakban is találkozunk ilyen esetekkel.

250.000 lei havonta

— Szervezetünket a következőképpen építettük ki: Kolozsváron működik a központi árvagondozó bizottság, amelynek elén Janovitz Géza áll, a kolozsvári helyi akciót pedig dr. Leitner Fülöp gyermekorvos vezeti. A nagyobb vidéki központokban körzeti bizottságok alakultak, eddig számszerint 12. Ezenkívül működnek a helyi bizottságok. Eddig 50 helyi bizottságot szerveztünk meg. A helyi bizottság törzslapokon felveszi az összes árvák adatait és megállapítja, hogy az özvegyek közül ki szorul segélyre. A törzslapokat a körzeti bizottság utján beküldik a központba és ez dönt végérvényesen az adoptálás fölött. Az adoptáltakról kartotéklapok készülnek és ez alkalmával minden gyermeket lefolytatjuk. A Joint eddig 350 hadiárva-t adoptált. Ezek ellátására havonként körülbelül 250 ezer leifordít és ezenkívül gondoskodik az árvák teljes ruházataról. A pénzről ellenőrzés mellett az anyák vagy a gyám kapja kézhez.

Megmozdult a társadalom

— A Joint kezdeményezése buzdítólag hatott a helyi társadalomra is. A Joint egyébként feltételül is kötötte ki, hogy csak abban az esetben veszi gondozásba az árvák egy részét, ha másik részéről a helyi társadalom ugyanolyan mértékben gondoskodik. Az erdélyi zsidóság kezdi végre belátni, hogy ez elsősorban az ő feladata, nem az amerikai zsidóké. Ugyanaz a bizottság, amely a Joint által adoptált hadiárva ügyeit intézi, kötelezettséget vállalt, hogy a többi árvákról is társadalmi uton gondoskodik. Ezen a téren az első időkben nagy részvétlenséget mutatott az erdélyi zsidóság, és csak az utóbbi időben jelentkeznek bizonyos kezdetek. De már ez a kezdet is grandiózusnak mondható a mult társadalmi akcióhoz képest. A Joint nagystílusú példája irányt mutatott. Besztercén például, ahol a Joint 18 árvát adoptált, a bizottság az összes többi árvák ellátását vállalta sőt egy általános gyermekvédelmi akciót is indított Kolozsváron a helyi társadalom az ortodox hitközség támogatásával 27 árvát vett gondozásába, Nagyváradon pedig a két árvaházon kívül a bizottság 8 árvát adoptált. Nagyváradon az akció nagyarányú fejlődését az a körülmény is biztosítja, hogy legutóbb mindkét hitközség elhatározta az árvagondozó bizottság támogatását, szép példát mutattak Szamosújváron, Désen, Máramaróshelyen, Nagyváradon és Csoszentmártonon, ahol a hitközség potadót vezet ki az árvasegélyezésre.

A bizottsági munkán kívül egyéni adoptálás is történtek. Egyes családok magukhoz fogadták árvákat azzal a kötelezettséggel, hogy felnevelik őket.

Nem elég a pénz, szív is kell...

— Mozgalmunk végső célja az a társadalmi akció a Joint segítségével elérje, hogy az eddig elhagyott árvák minden városban és faluban találjanak egy bizottságot, amely szeretettel és odaadással karolja fel ügyüket és a lehetőséghez képest helyettesíti az elvesztett szülőket. Még csak a kezdetén vagyunk a munkának, mindössze négy hónap van mögöttünk és ennek az időnek legnagyobb részét az első szervezési munka foglalta le. A megalakított bizottságok már tudatában vannak magas hivatásuknak és biztosra vehető, hogy az akció legszebb virágait csak ezután fogja hajtani. Meggyőződöttünk róla, hogy csak pénzzel nem lehet árvákat nevelni. Sokkal fontosabb ennél a társadalom megértő részvéte és szerető gondoskodása, amely átsegíti az elhagyottakat a fiatal élet nagy valóságain.

* Kelengyét, női és férfi tehermenet a legolcsóbban és legszebben kivitelben készít az orvosok és vits Mórné, Mikes Kelemen-u. 17., II. udvar I. emelet.

Marhovich F. ékszerész!
Cluj-Kolozsvár, Vesseliényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kincszüst és ezüst dísz tárgyak választéka Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszünk.

H

Az Uj Kelet az eg napi lapja.
Elfizetési árak:
félévre 240
Az Uj Kelet cikke jelölésével
Felelős szerkesztő

Albirek eg

A külföldi lapok várra men

(Kolozsvár nap előtt a romolt be szentálapokban, nagylyek teljes részidalom kitörése egyes hírfordás Ferdinand kir külni volt kén tartózkodik, ho biztonságban ér

E forradaleselesleges cáfoli albirek Párisból rázza, hogy a deti bukaresti

Igy a "Paris Midi" h "ról". A hir szebl Gyulafehér a katonai szo megtagadták a

A hírrel ismerteti a rom Utal arra, hog vallott és a ne pártünnep mar nemzeti párt tá választás során törvénytelenseg követte az erde közvélemény k tett, hogy a k zeket pocskolt reformja, amel az erdöket kisa seget támazto nyekre vezethe

A "Daily forradalomról az új alkotm nagy izgalom r ros jelenetek j szavazások az bol. Bukaresb katonai rends hozni és a k mentet állig f

Más lapo delyben kihird szetesen az alb nek jelzi a for A román utján a forrad gával megcáfo

— Az U eső ünnepek m jelenik meg.

— Ujból kedvezménye "Major" diákegy amely szerint a érvényesítette a

— Százr jeszódra. Jer Hajjeszódr veze Sém-Tov bassz bejelent, hog sterlinget a nyozza, azzal nyeket létesit végrendelet vé és dr. Ariél B évi jövedelme csak az örökh megengedi egy

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság lapja.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 45 lei, negyedévre 130 lei, félévre 240 lei, egész évre 450 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

Állhírek egy román forradalomról

A külföldi lapok kacsái: Ferdinand király Gyulafehérvárra menekült. Ostromállapot Erdélyben

(Kolozsvár, április 6.) A világsajtó pár nap előtt a román forradalom kitöréséről számolt be szenzációra éhes olvasóinak. Nagyviláglapokban, nagy tudósítások jelentek meg, melyek teljes részletességgel számoltak be a forradalom kitöréséről, a katonák fellázadásáról, sőt egyes hírfordások azt is tudni vélték, hogy Ferdinand király, a királyi családdal menekülni volt kénytelen s most Gyulafehérváron tartózkodik, hol a hű erdélyiek között teljes biztosságban érezheti magát.

E forradalmi hírek otromba kitalálásait felesleges cáfolnunk. Érdekes azonban, hogy az állhírek Párisból indultak ki s épen ez magyarázza, hogy a világsajtó hitelt adott az "eredeti bukaresti tudósításoknak".

Igy a "Westminster Gazette" közli a "Paris Midi" híradását a "román forradalomról". A hír szerint a királyi család Bukarestből Gyulafehérvárra menekülni volt kénytelen; a katonai szolgálatra behívott korosztályok megtagadták az engedelmséget.

A hírrel kapcsolatban a lap hosszabban ismerteti a romániai bizonytalan állapotokat. Utal arra, hogy a koronázás teljes kudarcot vallott és a nemzeti egység ünnepe helyett csak pártünnep maradt. A koronázástól az erdélyi nemzeti párt távoltartotta magát tiltakozásul a választás során elkövetett erőszakosságok és érvénytelenségek ellen. A parasztpárt szintén követte az erdélyi nemzeti párt példáját. A közvélemény körében nagy megütközést keltett, hogy a koronázás alkalmából óriási pénzeket pocskoltak el. Az alkotmány mostani reformja, amely a bányákat nacionalizálja és az erdőket kuszajátítja, szintén elégedetlenséget támasztott és messzemenő következményekre vezethet.

A "Daily Mail" megcáfolja ugyan a román forradalomról szóló híreket, de beismeri, hogy az új alkotmánytörvény miatt az országban nagy izgalom uralkodik. A parlamentben viharos jelenetek játszódtak le és a törvény megszavazásakor az ellenzék kivonult az ülésteremből. Bukaresben a rend biztosítására szigorú katonai rendszabályokat voltak kénytelenek hozni és a királyi palotát, valamint a parlamentet állig fölfegyverzett csapatok őrzik.

Más lapok arról számolnak be, hogy Erdélyben kihirdették az ostromállapotot. Természetesen az állhírek fantáziája bolsevista jellegűnek jelzi a forradalmat.

A román kormány külföldi képviselői ugyan a forradalmi állhíreket a szükséges energival megcáfolta.

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeszó ünnepek miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— Ujból érvényes az egyetemi haligatók kedvezményes vasúti igazolványa. A "Petru Poni" diákegyesület ma hirdményt tett közzé, amely szerint a kereskedelmiügyi minisztérium újból érvényesítette a diákok feláru vasúti igazolványait.

— Száznegyvenezer font a Keren Hajjeszódra. Jeruzsálemből jelentik: A Keren Hajjeszód vezetősége levelet kapott Jechezkel Sem-Tov basszorai (Mezopotámia) zsidótól, aki bejelenteti, hogy egész vagyonát, 140.000 font sterlinget a Keren Hajjeszódnak hagyományozza, azzal a kikötéssel, hogy közintézményeket létesítsenek belőle Palesztinában. A végrendelet végrehajtásával dr. Ch. Weizmann és dr. Ariél Benciont bízta meg. A vagyon évi jövedelme tizenkétezer font. A vagyon csak az örökös halála után adható el, de megengedi egyrészenek még életében való felhasználását, feltéve, ha valamely közintézmény létesítése céljából szükség van rá. A bíróság a végrendeletet jóváhagyta.

— Megérkezett az új lisztrendelet. A kolozsvári prefektúra ma délelőtt kapta meg hivatalos átíratban a Liszt és Kenyér Hivatal újabb rendelkezését. Eszerint a malomban hat lei tiz bani a finomliszt, négy lei a kenyérliszt és négy lei ötven bani a rozsliszt ára. A kiskereskedelemben a finomliszt 50, a kenyérliszt pedig 30 banival drágult. A lisztkereskedők különként tiz-tiz banival kívánják az árak felemelését, amihez azonban a prefektus nem akar hozzájárulni.

— „Százhusz évig“. A jeruzsálemi „Machné Jehuda“ jemenita-negyedben meghalt rabbi Pinchász ben Chajim százhusz éves korában. Magas kora dacára nem gyengült és utolsó napjait látott pápaszem nélkül. Nagy talmudtudós volt és hosszú életén át mindig a Tóra tanulásával foglalkozott.

— Hordár lett Bécsben egy erdélyi zsidó medikusból. (Levél a szerkesztőhöz.) Igen tisztelt Szerkesztő ur! Még bécsi tapasztalataim hatása alatt bátorkodom ezt a pár sor írást a t. szerkesztőségnek elküldeni. Elmények hatása alatt, amelyeket a vidám világváros ezer öröme sem felejtethetett el velem. Az Ostbanhof előtt, sűrű embertömegben haladva, csomagomat egy rongyos külsejű, sápadt, betegarcu ifjunak adtam át. Még ma is megmagyarázhatatlan érzések hatása alatt kérdéseket intéztem hozzá. Intelligens válasza felkeltette érdeklődésemet és elhatároztam, hogy míg a lakásomig érünk, megtudom, ki ez a fiatalember. Amit pedig megtudtam, halljátok meg valamennyien erdélyi zsidó testvéreim! A mi fiunk ő, erdélyi zsidó szülők gyermeke. Egyetemi hallgató, medikus, akit a zavaros viszonyok kényszerítettek külföldre. Télen havat lapátolt, most csomagot hord beteg, tüdőcsúshurutos mellével, hogy kifizethesse lakbérét, egy mosókonyha kis zugáért. Erdélyi zsidó testvéreim, akik bünyösen megfélemlítettünk eddig gyermekeinkről, a mi kötelességünk, akik itthon vagyunk és nem tudjuk mi az: átfagyott tagokkal, hideg szobában vacsora nélkül lefeküdni, hogy összefogjunk és szívünk egész melegével öntsünk új reményt a csüggedőkbe, erőt a gyengékbe. Adjuk nekik garasainkat, mentjük meg gyermekeinket az elpusztulástól. Egy olvasó.

— Két falu háborúja. Bukarestből jelentik: Urzicutza és Jonelele doljmegei községek lakosai között egy vitás legelő ügyében valóságos háború tört ki. Tegnap Urzicutza kétszáz felfegyverzett lakosa megtámadta a jonelelei parasztokat, akik az erdőbe menekültek. Az otthonmaradt öregeket, asszonyokat és gyermekeket a támadók bántalmazták és a házakat kirabolták. Azután eltávoztak azzal a fenyegetéssel, hogy éjjel visszajönnek. A hatóságok azonnal szigorú vizsgálatot indítottak, katonaságot küldtek a két faluba a rend fentartására és a támadók vezetőit letartóztatták.

— Szombat. Ez a címe kiváló kollégánk, Ujvári Péter szerkesztésében megjelenő szlovenszkói zsidó hetilapnak, amelynek első száma ma hozta el a posta. Ujvári Péter ragyogó kvalitásait nem kell külön aláhuznunk, nagyon jól ismeri őt Erdély zsidósága még abból a korból, amikor az Uj Keletbe írta okos, tanulságos, finom elmével és meleg jószággal töltött cikkeit. „Szombat“ című lapja valósággal eseménye a szlovenszkói zsidó közéletnek. Friss, tartalmas, elmés és olvasmányos lap. Vezércikkét, amely pregnáns szavakkal szögezi le a lap programját, maga a főszerkesztő, Ujvári Péter írta. A zsidóságért a zsidósággal akar harcolni, a holnapért. „A nép élete — mondja Ujvári — nem a tegnapiakban van, hanem a tegnaptól való elmozdulásokban. S a történelem semmi más, mint a ma lázadása a tegnappal szemben. Zsidó és zsidó között nem teszünk különbséget, mert mi csak egyféle zsidót ismerünk: zsidó zsidó.“ Az újság rovataiban mindenrendű olvasó megtalálja a maga olvasmányát. Szép tanulmánya van a lapban Nachum Szokolovnak, dr. Klein Sámuelnek és Holder Józsefnek. A lap beszámoló a zsidóság helyzetéről a különböző országokban, ismertetést ad a zsidó ki-

vándorlásról, a Palesztina- és Mexikó-kérdésről közli az Uj Keletnek azt a cikkét, amelyben Goga Octavian volt miniszter nyilatkozik az erdélyi zsidóság problémájáról, cikket ír a haggadáról, a peszachról, ötletes figyelőrovatot ad és gazdag hírvivatot. Egy középkori zsidó trubadur Süszkind von Trimberg szép versén kívül Gerson Klausman (e név mögött Szabó Imre rejtezik) kedves elbeszélését közli és végül megkezdí Ujvári Péter nagy regényét a Matronitát. A kitünő hetilap Nové-Zámkyban (Ersék-ujváron) jelenik meg.

— Athénban leégett egy gyermekmenhely. Athénból jelentik: Az Alexandropolo-intézet, amelyben az amerikai misszió tizenhatezer örmény gyermeket elszállasolt és ellátott, leégett. Több gyermek tűzhalált halt. Kétszázan súlyos égési sebeket szenvedtek.

— Afrikai bevándorlók Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Az utóbbi időben háromszáz zsidó család érkezett az országba Marokkóból. Utközben kiszállottak Alexandriában, ahol az ottani zsidóság díszes fogadtatásban részesítette őket. Nagy néptömeg várta a hajót a kikötőben és díszmenet kísérte be a városba, a Hatikva hangjai mellett, a kivándorlókat.

— A Jehudit mazkir-akciója. Megirtuk, hogy a Jehudit megindította az erdélyi zsidó nők mazkir-akcióját. A cél ismeretes. A zsidó ifjuság nevelését elő kell mozdítani. Nemcsak a jómódúak gyermekeinek, hanem a szegények tehetségebbjeinek is érvényesülniük kell a társadalom javára. A zsidóság nevelésügye mindig is ilyen vonalon haladt és magunk ellen való bűn lenne, ha parlagon hagynánk sokat ígérő, tehetséges ifjuságunkat. Amikor kaddist mondunk, amikor halottainkról megemlékezünk, sohase feledjük el, hogy van egy új, egy jövőző generáció, amelynek útját nekünk kell egyengetni, ha azt akarjuk, hogy méltók maradjunk őseinkhez. A Jehudit „Jahrzeit“-alapítványt létesít azok részére, akik gondoskodni kívánnak az elhunytak után való kaddis-imáról, hogy jahrzeitkor emléktükre mécsést gyújtsanak. Az alapítvány összege kétezer lei és ha a halálozás évfordulója elérkezik, a halottért egy árva diák fog kaddist mondani. Nemes gondolatok szép megvalósítása ez és remélhető, hogy a peszachi mazkir a Tarbut-alepot is olyan összegekhez fogja juttatni, amiből az akció kedvező alapon fejlődhet tovább.

— Kimutatás az ort. Chevra Kadisa (Jehudit) vezetése alatt) kórház élmező bizottságának 1923 márciusi működéséről. Márciusban kiosztott ebédek száma 918 adag, márciusban kiosztott tejmenyiség 64 liter, márciusban kiosztott bormennyiség 26 liter. Bevételek: tagdíjakból 11.130 lei, adományokból 150 lei, ebédmegváltásokból 839 lei, betegek hozzájárulásából 100 lei, templomi adományokból 1370 lei és perselyből 936 lei. Összesen 14.5525 lei. Kiadások: ételhordásért 4264.50 lei, igazgatási költségek (jegyző 1000 lei, reálügylet 800 lei, kihordó 300 lei), 2100 lei, jutalékok beszédésért 1.306 lei, konyhai kiadások 632 lei, tejért 220 lei, segélyek 135 lei, egyéb kiadások 782 lei és egyenleg 5.135.50 lei. Összesen 14.525 lei. Cluj, 1923. évi április hó 3-án. Mózes Elek jegyző, Rosenzweig Antal Chevra Kadisa elnök, Neumann Mórné bizottsági elnök.

* Értésítés. F. hó 8-án, vasárnap **חג חמשה עשר** istentisztelet keretében Glasner Akiba főrabbi ur a „Poale Czedek“ Malom-utca 16. szám alatti imaházában d. e. 10 órakor ünnepi beszédet (שבת) tart, melyre ugy az egyesület, mint a hitközség összes templomlátogató tagjait tisztelettel meghívja a „Poale Czedek“ elnöksége.

* Hányadik már a pohár, csak hatodik? Legjobb pezsgő a Szilágyi-Favorit!

* Egészségét biztosítja, ha Brázy sóborszeszt használ. Kapható mindenütt.

* Ügyvédi hír. Dr. Gál Lajos bukaresti ügyvéd irodáját Ilfov 4 sz. alól Calea Victoriei 124 szám alá helyezte át.

* Legújabb divat szerinti ruhák Lukács uri divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20. I-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

* Megnyilt Hirsch Antal uri divatszalonja Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben dúsz választék, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

betegségben szenvedő otikus árva van a legnagyobb része osok száma. Ezek akcióit szervezünk annál is inkább, között az öze. Kolozsváron sz. kkel, teljesen ab. vidéki falvakban

100 lei havonta

széköpen építettek ponti árvagondozó Géza áll, a k. eitner Fülöp gyer. éki központokban dig számszerint 12. tságok. Eddig 50. A helybizottság árvák adatait és s közül ki szorult et bizottság utján végérvényesen az l kartotéklapok ke. n gyereket lefény. hadiárvt adoptált. elül 250 ezer lei. az árvák teljes és mellett az anya.

a társadalom

se buzdítolag ható egyébként felt. bban az esetbe. részét, ha más. nolyan mértékbe. g kezdi végre be. feladata, nem a. izottság, amely. gyeit intézi, köte. árvákról is társ. téren az első id. et az erdélyi zsidó. elentkeznek biza. det is grandiózus. i akcióhoz képest. mutatott. Besz. árvát adoptált, ellátását vállalta. i akcióit is indított. az ortodox hitkö. gondozásába, Nagy. árvái a bizottság. akciói nagyarány. otosítja, hogy leg. oztta az árvagondoz. át mutattak Sz. Nagybánya és Di. g potadót vetet.

egyéni adó

egyéni adókat meg. hogy felnevelik.

szív is kell

a az a társadal. e, hogy az edli. osban és falu. hely szeretettel. és a lehetőség. ett szülőket. Még. kának, mindössz. ennek az időne. zési munka foglalt. ár tudatában van. ostra vehető, hogy. zután fogja hajtan. pénzrel nem lehet. bb ennél a társ. tő gondoskodása. a fiatal élet mag.

tehermentes

tehermentes a leg. készít osv Berkó. 17., II. udva.

disztárgyak

rt aranyat, on veszek.

KÖZGAZDASÁG

Mikor kölcsön helyett — a részvények megsemmisítését követelik

Bonyodalnak a Teleoromana kisebbségi részvényei körül. Eredménytelen tárgyalások. Hónapok óta szünetel a munka a legmodernebb gyárban (Kolozsvár, ápr. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közgazdasági életünket szomorúan jellemzik a Teleoromana részvénytársaság körül zajló bonyolalmak. Erdély hatalmas iparvállalattal gazdagodtatott volna, Kolozsváron ezer munkást foglalkoztató motorgyár léphetett volna üzembe, ha elhárítottan nem történik sok minden, ami a gyár alapítását legalább egy időre meghiúsította. Közérdekünk tartjuk röviden ismertetni az eset előzményeit:

Még 1921-ben megalakult Kolozsváron az Első Román Táviró és Telefongyár Részvénytársaság Deutsch Ferenc mérnök, Blazsovszki Ferenc és Petrinyi Andor vezetése alatt. Blazsovszki egyike a kontinens legkiválóbb telefonszakmai szakértőinek és a vállalat, amely Erdélyben versenyteljes állott volna, szép jövővel bíztatott. Alig kezdődtek a gyár szervezési munkálatai, a bukaresti Radio Romana S. A. érintkezést keresett a vállalattal egy közös rokonalkulás alapítása érdekében. A tárgyalások 1922 májusában kedvezően alakultak és olyan természetű megegyezés jött létre a két rokonvállalkozás között, hogy egy új gyárat, a Teleoromana-t fogják életbelepíteni.

Ez a gyár lett volna hivatva ellátni a kapcsoló részek táviró- és távbeszélő felszerelését. A Teleoromana átvette az Első Román Táviró és Telefongyárat és az új gyár alaptőkéjét nyolcmillióban állapították meg. Felét ez összegnek a Radio, másik felét pedig a Blazsovszki-csoport vállalta. Üzembehelyezés előtt azonban már úgy látszott, hogy a nyolcmillió elégtelen lesz és legalább még nyolcmillió kell a gyári terv megvalósításához. A Radio érdekeltsége kijelentette, ha módjában lesz, megegyezik a pénzt, míg a Blazsovszki-csoport gépekkel és felszereléssel való betekertetést ígért. Ez utóbbiakat körülbelül 3,640.000 leiben becsülték föl. A Radio gyáralapítási célokra készpénzt folyósított és — részvények szolgálták ráfedezetül — a Blazsovszki-csoport helyett is kifizetett néhány százezer leit.

Az érdekeltség megvásárolta a kolozsvári pályaudvar mellett elterülő Sattler-féle vagongyárat, fogyatékos gépeivel együtt és már hozzákezdtek az építkezésekhez. Az új Teleoromana építkezései azonban gyorsan teleléstettek az első négy-milliót és a néhány százezer leit és most már a bukaresti csoportnak kellett újabb pénzeket folyósítania. A Radio Romana azonban hivatkozott az akkori pénzválságra és nem folyósíthatta a pénzt és ennek hiányában az üzem megállott. Az alkalmazottakat elbocsátották, de a tárgyalások a csoportok között tovább folytak és sikerült hét és fél millió kölcsönt felvenniük. E pénzből kifizették a Teleoromana adósságát és ekkor derült ki, hogy a gyár üzembehelyezéséhez a kontemplált nyolcmillió sem elegendő. A bukarestiek most már azt akar-

ták, hogy a Blazsovszki-csoport vállaljon ki az érdekeltségből.

Ebben az esetben kibővítették volna az üzemet, amelyet átvett volna az Energia S. A. motorgyár. Blazsovszkiék a felajánlott ötven százaléknál névtereken aluli vételárat visszautasították. Később ebbe is beleegyeztek volna, de akkor a Radio Romana csak huszonöt százalékot ajánlott fel azzal az indoklással, hogy a részvények fedezésére szolgáló gépek nem képviselik a leltár szerinti értéket. Ezt az indoklást egyébként arra is felhasználják, hogy nem reflektáltak továbbra a részvényátvétellel és a részvények megsemmisítése iránt pert indítottak. A Teleoromana ilyen módon válságba jutott és a nagy gyáralapítási terv, amely mögött a Crisovloni bukaresti bankcsoport állott volna, e pillanatban meghiúsultnak tekinthető. Ertesülésünk szerint a Teleoromana a hitelezők kifizetését beszüntette.

Az Energia igazgatója, Leonida Dumitru azonban újabb tárgyalásokat kezdett az említett bank nevében.

Az Erdélyrészi Faegyesület közgyűlése. Megirtuk, hogy április 21-én az Erdélyrészi Faegyesület közgyűlést tart Brassóban, melyet választmányi ülés előz meg. Ezen az ülésen szóba került a választott bíróság ügye is, amelyet önállóan kíván az egyesület megszervezni. Megtárgyalják a tisztviselők nyugdíjára vonatkozó kérdéseket és arról az internátusról is határozni fognak, amely az alkalmazottak gyermekeinek lesz hivatva fejlődési lehetőségeket adni. A közgyűlés nagyarányú igérekzik és valószínű, hogy azon meg fog jelenni Constantinescu földművelésügyi és Sasu kereskedelemügyi miniszter is. Ott lesz minden valószínűség szerint a bukaresti kamara elnöke, továbbá Mircea, a gyáriparosok elnöke, Sculi vezérinspektor, Georgescu vezérigazgató, dr. Marcu, a bukaresti faegyesület elnöke és ugyan a egyesület titkára, Adolf Brauner. A tagok a közgyűlést követő napon Bukarestbe utaznak és ott részt fognak venni az országos fakongresszuson.

Nemzetközi iparoskongresszus Bernben Bécsből jelentik: Az osztrák kisipar nagyszabású akcióba kezdett: meg akarja szervezni a világ összes kisiparosait, hogy ilyen módon védekezhesen egyfelől a nagyipar felszívó hatalma, másrésztől a munkások állandó bérköveteléseinek a kisipar megsemmisítését előidéző tulkapásai ellen. A különböző ausztriai ipartestületek kezdeményezésére december közepén nemzetközi iparoskonferenciát tartanak Bernben, amelyre meghívót kaptak az összes európai államok iparhatóságai és testületei. A kongresszus szeptember 18-án kezdődik és három napig fog tartani. A szervezőbizottság a kongresszust úgy állapította meg, hogy az iparosság és általában a középosztály helyzetéről minden államból két delegátus referálhat. A kongresszus fel-

fogja ölelni a kisipar problémáin kívül azokat a kérdéseket is, amelyek az intellektuális középosztályt közelebről érintik.

Vámkonferenciát tervez a népliga. Bukarestből jelentik: A népliga pénzügyi és gazdasági bizottsága nemzetközi vámkonferenciát rendez ez év augusztusában. A konferencia székhelyét még nem állapították meg, de valószínűleg valamelyik svájci városban fogják megtartani. A konferenciát egy vámszakteknétekből álló bizottság készíti elő.

Idegen érdekeltségek román vállalatokban. Bukarestből jelentik: A „Dimineata” szerint Antonescu párisi követ Párisból magával hozta több idegen konzorcium ajánlatát a román iparvállalatokban való részesedésre vonatkozólag, valamint a román kölcsönben való részvételük feltételeit.

NYILTTÉR

E rovatért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Tisztelettel értesítjük a vidéki vevőinket, hogy Schwartz Lajos, ki cégünkkel pár napig mint provizóris-utazó működött és dacára pénzfelvételére jogosítva nem volt, több helyen vevőinktől pénzt vett fel, mit el nem ismerünk fenti utazó ellen a bűnvádi feljelentést sikeresen cimen megtettük. Cégünk nevében semminemű üzleti ügyben el nem járhat.

Cluj-Kolozsvár, 1928. IV. 7.

„Orient” kendő- és rövidáru nagykereskedés.
Tulajdonosok
Hirschhorn & Barabás

Róka, kelme, szőrmefestés
és vegytisztítás a legszebb
kivitelben a

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

A legfinomabb tisztagyapjú
kötő-hárász, blousok
és ruhák részére

SPOS JENÓNÉL

Cluj, Piața Unirii 17
kaphatók

1438

Viszonteladóknek
árkedvezményt adok

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

Lloyd 1214
1461

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 24.

Tordai üvegyárból megkezdtem az ugorkás
és befőttes üveg szállítást

Főtüzlet:
Cluj, Piața Unirii
13. sz.
Telefon 10-02

FISCHER

Fióközlet:
Târgu-Mureș
Telefon
297

Tordai üvegyár vezérképviselőt és főlerakat

Rothmann Márton szabókellékek és rövidáru raktára. Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközöl.

A heti devizapiac

Lánya a magyar korona, ingadozik Páris. szilárd Berlin

(Az Új Kelet tudósítójától.) Megállapíthatjuk, hogy az autorizációval rendelkező bankok, dacára a megnövekedett forgalomnak, elegendő devizával látják el a pénzügyi piacot. Sőt a közönségnek az a félelme is megdőlt, mely szerint az autorizációval rendelkező bankok kihasználva az egyeduralmukat, paritáson felül fogják a devizákat a közönség rendelkezésére bocsátani. Nagyon sok devizát paritáson alól is adnak, többek között a magyar koronát, melynek egész heti kurzusa 26—27-50 között mozgott, holott a paritása csak 24—25-nek felelt meg. Ezzel magyarázható, hogy az egész hét folyamán óriási forgalom volt magyar koronában.

Az osztrák korona egész héten szilárd volt, esés nem várható.

Berlini kifizetés 102—107 körül mozgott, és hasonlóképpen Zürichben is stabilizálódott. Megállapítható, hogy a Reichsbank akciója a márka megmentéséért sikerrel járt, ugyanarra, hogy a berlini tőzsdén a külföldi értékek az egész héten ellanyhultak, sőt némely értéket a paritáson alól is lehetett kapni. Esés egyáltalán nem várható, sőt az optimisztikus pénzügyi körök véleménye szerint a márka emelkedni fog. Mindenestre jó jel, hogy a márka független a frank ingadozásától és a frank esése semmi hatással nincs a berlini tőzsdére.

A párisi tőzsdén egész héten nagy ingadozások voltak, ami a belföldi pénzügyi piacra rossz hatással volt. A nyugati értékekben a kereslet megnövekedett, ennek következtében azok megszilárdultak.

Az olasz lira ugy a zürichi tőzsdén, mint a belföldi piacokon az egész héten emelkedett, aminek az oka az olasz külkereskedelmi mérleg javulásában kereshető. Az export az utolsó hónapokban nagyon megnövekedett.

A zürichi kifizetést az egész hét folyamán keresték, ami azzal magyarázható, hogy a kereskedők most fedezték a svájci frankadósságukat.

Cseh koronában általános üzletlenség volt a cseh korona nagy diszparitása miatt, amely a külföldi és az itteni piacok között volt.

Londont és Newyorkot leginkább a speku-

láció kereste, komolyabb üzletkötések nem fordultak elő.

A dinár Stojadinovic pénzügyminiszter deflációs politikája következtében emelkedő tendenciát mutat. Azonban nagyon kevés üzletkötés történt, ami a Jugoszláviával való kezdetleges kereskedelmi összeköttetésünknek tulajdonítható.

100 leiert fizettek Kolozsvárt ápr. 6-án

2600—2700 magyar koronát,
10200—10300 márkát,
7-40—7-50 francia frankot,
0-46—0-48 dollárt.

Irányzat a jövő hétre: Magyar koronában további esés, olasz lirában, dinárban javulás, míg francia frankban újabb hullámlás várható.

Valutapiac április 6-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1386, London 992, Newyork 212 1/2, Róma 1050, Zürich 39-50, Prága 640, Bécs 31, Berlin 104, Budapest 5-75.

Bukarest. Valuták: Márka 130—140, léva 140—150, török lira 125—130, font sterling 995—1000, francia frank 1380—1390, svájci frank 40—40-50, lira 1000—1020, drachma 270—280, dinár 220—225, dollár 212—223, napoleon 800—820, osztrák korona 31—32, magyar korona 500—520, cseh korona 600—625, lengyel márka 60—65.

Zürich. Nyitás: Berlin 257-50, Newyork 543-25, London 25-32, Páris 3550, Milano 2705, Prága 1630, Budapest 12-25, Belgrád 510, Bukarest —, Varsó 140, Bécs 76, Bécs bolygott —.

Berlin. Nyitás: Zürich 3920, Newyork 21.200, London 98.478, Páris 1365-50, Milano 1055, Prága 633, Bécs 2947, Budapest 482.

SPORT

Városközi mérkőzés Budapest—Berlin között. Kiss Gyula szövetségi kapitány a Budapest—Berlin városközi mérkőzéshez a válogatott csapatot összeállította. Eszerint a válogatott csapat felállítása a következő: Platkó, Fogl II., Fogl III., Kertész, Hajós, Blum, Braun, Takács (Vasas), Szedlácsék (Törekvés), Hirzer, Weisz. Tartalék: Kaptner (Vasas). A csapatból a legjobb játékosok, Orth és Molnár

sérüléseik miatt kimaradtak és így a válogatott csapat sokat veszít erejéből. A mérkőzést az újpesti Stadionban tartják meg.

Az Amateur újabb veresége. A „legjobbnak” hirdetett bécsi csapatot, az Amateurt, saját pályáján verte meg a Karinthian Cechie csapata 3 : 0 (1 : 0) arányban, dacára hogy az Amateurok bajnoksapatában már Schaffer is szerepelt.

Nemzetközi mérkőzések Romániában. A Comitetul Central a következő nemzetközi mérkőzéseket kötötte le: Május 27-én Csehszlovákia—Románia Bukarestben, június 10-én Jugoszlávia—Románia Bukarestben, szeptember 2-án Lengyelország—Románia Brassóban.

A Comitetul Central delegátusai Kolozsváron. A kolozsvári áldatlan sportélet rendezésére a bukaresti Comitetul Central háromtagú bizottságot delegált Kolozsvárra, melynek tagjai Pascu mérnök, Radulescu ezredes és Leucutia dr. A bizottság már megérkezett és a legközelebbi napokban megkezdődik az egyesületekkel a tárgyalásokat a kolozsvári szövetségben uralkodó visszaállapotok megszüntetésére.

A NAC—Haggibbor mérkőzést Steinhübel Zoltán fogja vezetni, kinek személye garancia a mérkőzés sima lefolyására.

* A tavaszi futballbajnokságra sportegyesületek legelőnyösebb beszerzési forrása Sugár & Co. sportáruháza. Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Egyesületeknek, iskoláknak, viszonteladónak kedvezményes ár.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Vasárnap d. u. 3-kor: Bajadér. (Kolbay, Réthely, Somogyi, Ekecs, Izsó, Leővey. Jegyek sorozatszámja 326.)

Vasárnap este fél 8-kor: Rípp Van Winkle. (Operett repris új szereposztással. V. Hegyi Liót főlépésével. Premier helyárrakkal. Bérletszűnetben. Jegyek sorszáma 327.)

Vasárnap 11-kor: Gróf Monte Christo. (Rendes helyárrakkal. Jegysorozat száma 328.)

Hétfő d. u. 3-kor: Krisztus. (Olcsó helyárrakkal. Jegysorozat száma 329.)

* A színházi iroda közleményei: Az Elefánt. Régi, kipróbált francia márka jegyzi azt a bohózatos, amelynek kedden este lesz a bemutató előadása. Az új darab eredeti címe: Et moi je te dis quelle t'a fait coup d'oeul (Es én azt mondom neked, hogy kacintott read). Párisban olyan sikere volt, amíg három év óta nem volt példa. Magyar nyelvre Hajo Sándor fordította. Az Elefánt a jövő héten három estén kerül színpadra: kedden, szerdán és csütörtökön.

* Dédé. A Fifi és a Cserebere méltó utódja, felülmúlja a Dédé francia operett. Ellenállhatatlanul mulattató mese, ragyogó és szípközös ötletek, finom, fülbemászó zene, változatos táncok teszik rendkívül vonzóvá ezt a végtelenül kedves új operettet. A Dédé színpadi próbái szorgalmasan folynak és a jövő hét péntek estéjén megtartják a premiert.

* Fenevad. Új név a színműírók között: Angelo Gana. Spanyol eredetű és első darabjával már ismertté lett az egész világon. Madrid után Berlinben mutatták a darabját és ott kétszáz előadást ért meg. Kosztolányi Rezső fordította le az újdonságot. Olyan szellemes és olyan ötletes, mint a legragyogóbb francia vígjáték, egyszersmind olyan merész is. A Fenevad nem lányoknak való történet, de irodalmi érték és igazi színpadi gourmandéria. A Magyar Színház csak éjjeli előadásokon fogja bemutatni.

* Mozihírek. Egyetem-mozgóban: Vasárnap-tól kezdve négy egymásutáni napon fog színpadon mutatni a modern filmművészet legkimagaslóbb alkotása, a Sámson és Delila. Ez a filmsoda, amely a biblikus témát egyszerű érzékkel egyesíti az izgalmasan érdekes modern mese, lebilincselő voltával, rendezésének színgazdagságával, megjátszásának abszolút tökéletességével a szezon legnagyobb eseményei közé fog emelkedni. Vasárnap és hétfőn 3 órakor kezdődnek a Sámson és Delila előadásai.

Uránia-mozgóban: Brilláns artistalátványosság fogja vasárnap bálmatba ejteni az Uránia közönségét. Mindazt, amit emberi kitartás és ügyesség az állatvilág terén elért, messze tulszárnyalja az az attrakció, amit lélekzetét visszafogva fog figyelni vasárnap a közönség. Az új film címe: Cirkuszfenomén. Hétfőtől kezdve három napig egy nagyon izgalmas kalandtörténet fogja izgalomban tartani az Uránia közönségét. Vasárnap és hétfőn az előadások 3 órakor kezdődnek.

* Központi téli kertben minden este 9 órakor nagy előadás. Beléptidj nincs. 1425

MINDENKI

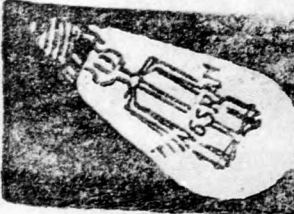
könnyen
beszerezhet
magának

VALÓDI

BOGSZA LIKÖRT

miután a gyár
(húsvétra való tekintettel)
1/4 literes üvegeket is
hozott forgalomba

Először kerül piacra a BOGSZA TRIPLE SEC
U T O L E R H E T E T L E N



TUNGSRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

Ismeri Ön
már a
DIANA
sósorszesz

1498

grandiózus hatását? Minden egészséges és minden beteg igazolhatja, hogy az elképzelt legjobb siker csak **DIANA sósorszesz** használatával érhető el.

1504

Lel
Kabát covercoats kelme 182.-
Csikos aljszövet 140.-
Gyapju szövetek minden színben 145.-
I-a Kelengye vászon 36.-

HELLER, WEISZ
ÉS
MOLNÁR
Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferd. 6

Viseljen sok előnye mi a t **PALMA**

kaucsuk cipő-sarkot és cipő-talpat



5364 **Bőrület átadó**
Cluj legforgalmasabb pontján, áruval, előnyös feltételekkel. — Ugyanott „Pesti Hírlap”-gyűjtemény 1914—18 végéig eladó. Leveleket 999 jellegre kiadóba.

Bőráruipari Részvénytársaság Szatmár

Részvényfelvételi felhívás!

A Bőráruipari R.-T. szatmári bej. cég a Szatmáron 1923. évi március hó 1-én tartott rendes közgyűlésén elhatározta, hogy alaptőkéjét 500.000 leiről 1500 drb. egyenként 1000 lei névértékű, bemutatásra szóló új részvény kibocsátásával 2.000.000 leire emeli fel. Az új részvényekből 500 drb. jegyzési joga a régi részvényeseknek tartatik fenn és pedig oly értelemben, hogy minden egyes régi részvény egy új részvény jegyzésére jogosít, a további 1000 drb. ezennel nyilvános jegyzésre bocsátatik t. év április hó 30-i zárhatáridővel. Az új részvények az 1923-as üzleti év nyereség osztalékában már részesedni fognak.

Mindazon részvényesek, akik új részvények jegyzésére elővételi jogokkal élni kívánnak, valamint mindazok, akik új részvények jegyzését óhajtják, sziveskedjenek azt az érdekközösségünkben álló „Szatmári Leszámitoló és Kereskedelmi Bank Rt.”-nél, avagy vállalatunk irodájában (Kazinczy-utca, Gubaszin I. em.) bejelenteni, amikor is a jegyzett részvények 30%-a készpénzben lefizetendő, vagy a „Szatmári Leszámitoló és Kereskedelmi Bank Rt.”-hoz Satmar azon megjegyzéssel utalandó át, hogy ezen utalás a jegyzett számú részvényekre történik. A további 70% betetésének határideje 1923 július hó 31.

A t. részvényesek figyelmeztetnek, hogy az elővételi jog alapján nem gyakorolt részvények jegyzési ideje 1923 április hó 30-án lejár, amikor is az igénybe nem vett részvények az igazgatóság rendelkezésére bocsátatnak.

Satmar, 1923 április hó.

5407

Az igazgatóság.

ערסע רומאנישע יודעשע בוך
דווקקער "קדימה" אקציען
געוועלשאפט קלוי

איבערניממט צור אנערטיגונג אללער
נאטטונג העברעאישע וויא אויך יודעשע
דווקקער ארמען ספרים ווערקע צייטשריפטען
טאבעלען וויזש עט פערלאבונגס קארטען
האכצייטס-איילאדונגען אין שאהנער אונד
עלעאנטער אויספיהרונג צו דען ביליאנסטען
פרייען.

Modern üvegesiszolda és tükörárugár
PÉCHY ÉS TÁRSA
GRADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
mértben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Schönberger, Spitz & Co.

Külföldi likör- és pezsgő-
különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare
Bémer-tér. 1392

BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.
București, Strada Paris 1, Constanța direkt New-York

Allandó téli havi hajójaratok a legnagyobb tengerentúli luxusgőzösökkel, melyek Constanța kikötőből indulnak

„King Alexander”
„Megali Hellas”

„Constantinople”
„Themistokles”

Atszállás és vesztegár nélkül
Az utazás tartama 16 nap

Hajóflottánk 56 saját hajóból áll
Az utazás tartama 16 nap

Értesítés:
Érdeklődőknek, akik Amerikába utazni óhajtának tudatjuk, hogy 1923 január 22-én kezdődik meg az utalások feltételét az egyedüli amerikai vízum elnyerésére. E célból szükséges minden érdeklődőnek Bukarestbe való utazással információk beszerzése végett részt venni, hanem fordulniak teljes bizalommal irodánkhoz, beküldve a vízumhoz szükséges következő okmányokat: Utlevél, születési, erkölcsi bizonyítvány, házasságlevelét, az amerikai konzulok meghívását és 4 alírt fényképet. Ezek alapján megszerezzük a szükséges iktatószámot a vízum megadásának napjával a sorrend szerint elvezetésének előkészítésére.

King Alexander luxusgőzös Constanța kikötőbe érkezik június 2-án és az új quota terhére induló első szállit-
mánnal közvetlenül New-Yorkba június hó 4-én indul. Pontos, leltári és érdeklődők felvilágosokkal
és prospektussal készséggel szolgálunk.

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

Házasulandók figyelmébe!

Butort legelőnyösebben csak Fischer Albert & Comp. butorraktárában vásárolhat.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 61. Telefon 5-79 Vizonteladóknak árkedvezmény

Erzsébet kenyérgyár



5410

Oradea-Mare — Nagyvárad,
str. Cuza Voda (Szacsveg-u.) 44



BUTORÜVEGEKET, TUKROKET

Lloyd 1476

Barok, csillag és virágcsiszolással
valamint adott rajzok után

művészi kivitelben készít

HUNWAID, üvegcsiszolda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Vianuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tüköröket újra fonsoroz o o o

TEXTIL

rövid-, kötött-, szövöttáru
és fehérenmű szakmában

1834

elsőrangú cégek meg-
bízásait keresi jól be-
vezetett

ügynökség

Szükség esetén delkre-
derét vállal.

Ajánlatokat
referenciákkal „Elsőrangú“
jeligére Lloyd Express Cluj,
str. Iuliu Maniu 4. továbbit



Gladys
shoe cream
the best

Az e őkelő világ cipők emje



Lupényi kőszövet

darabos
rostált
akna
és apró

eredeti bányában — prompt szállít

RÓZSA & FEHÉR

Timisoara
Ideiglenesen Hotel Ferdinand

az Urikány-Zsilvölgyi Kőszénbánya R.-társ.
Banát és Délerdély kizárólagos képviselője

Petroșeni

Interurban telefon No. 41

Használt gépeket vesz, mindenféle javított gépeket szállít és javításokat eszközöl:

Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök Cluj

Telefon 919

Székely-ut 2. szám

Telefon 919

Legolcsóbban
vásárolhat
órákat,
ékszereket

GRÜNFELD ékszerésznél,

Cluj, Col. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 21

Aranybeváltás! Ezüstbeváltás!

Brillianskövekért, régiségekért és
pénzmenekért legmagasabb árat
fizetek. Tessék a címre figyelni!

5381-1

Mindennemű bádagos és vízvezeték-szerelő mun-
kákat legolcsóbban úgy helyben, mint vidéken vállal

Frisch Samu Cluj, Cal. Motilor 148. szám.

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű
üvegáruk nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

VADÁSZ & Co.

vilamosági
és vízvezeték-szerelési vállalat

Villamos főzőedények

rechaud-ok, vasalók, hajszívóvas-
melegítők, kávéfőzők és kenyér-
pirítók, interurban asztali telefo-
nok, telefon központok, háztel-
fon és csengőberendezések, csillá-
rok, asztali és éjjeliszekénylám-
pák, irodai lámpák, selyemernyők,
Tungsram és Metallum izzólám-
pák, porzivógép, fali és asztali
ventillátorok, fürdőszoba, mosdó-
és klozetberendezések

Telefon 2-14 üzlet
8-84 üzemiroda

1486

ELSŐ EMDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRUGYAR

Sürgönyeim JUVAERE Cluj
Cluj, Strada Xenophon (volt Szappan-utca)

Ékszerárugyár és nagykereskedés
1368

VESZ: legmagasabb VÁLLAL: mindennemű
árban mindennemű brillians munkát, ja-
arany és ezüstöt vitást és alakítást

Gyárt és elad mindennemű ékszerárukat

Vésnökü műterem. Fogasztati arany és
forrasztó. Arany és ezüst huzalok és
lemezek. Csak viszonteladók részére!

ÚJ ÜZLET!

Lőb,
Baumzweig
si Fiul

női és férfi konfekció üzlete
Calea Regele Ferdinand (v. Ferenc József-ut) 34. (Uránia-mozgóval szemben)

Megérkeztek
a legújabb külföldi tavaszi női modellkabátok, férfi felöltők és öltönyök legjobb minőségben!

Mérték utáni rendelések 48 órán belül készülnek! 1468

Csillárok

asztali és éjjeli szekrénylámpák a leggyorsabbtól legdiszesebb kivitelig nagy választékban állandóan raktáron, továbbá villany-vasalók és főzők, valamint az összes szerelési anyagok és minden feszültségre kicsinyben és nagyban eladása.

Égők

ERDELYRÉSZI CSILLARRAKTÁR
Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 1469 (volt Wesselényi Miklós-u.) 11. szám.

Feketeerdői üveg és mindennemű porcellánáru legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő
áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 4.
Engross! 1484 Endetall!



Grünwald és Steiner
Cluj, Piața Unirii 12.

Női divat-különleges árúháza

Tavaszi divatujdonságok:

BOERBERRY, COOVERCOOT köpenyre és kosztümre, CSIKOS ANYAGOK ALJAKNAK nagy választékban 1472

Eredeti gyári árak! Eredeti gyári árak! 1488

„HELIOS“
kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piața Unirii (Fötér) 7.

Óriási választék kötött és szövött árukban, harisnyák és keztyükben!

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinek

Sósav Kénsav Szalmiákszesz Ablaktapasz (git) Firnisz Tavotta Olajok Enyv Kefearuk

valamint mindennemű festék- és fűszerárú előnyös árak mellett nagyban és kicsinyben kaphatók.

KALMÁR
Áruforgalmi R.-T. Cluj str. Reg. Maria 42

ROSENZWEIG ANTAL
héber és rituális könyvkereskedése nagyban és kicsinyben
Piața M. Viteazul 38 CLUJ Széchenyi-tér 38 (Saját ház) 1499

ספרים שליתים מוזות תפלין עמות ציצית אינד קנפלאך

Raktáromban állandóan kaphatók mindennemű zsidóvallású imakönyvek u. m. magyar és német fordítású díszkötésű imakönyvek, menyasszonyi ajándékok, „Mirjam“ Jahrzeitablak 50 évre kiszámítva, valamint selyem és gyapjú Talszek.

Makói dughagyma és uradalmak foghagyma által nemesített garantált csiraképeségű magvak kaphatók kisebb és nagyobb tételben Schwarcnál Nagyvárad, Szacsavay-u. 11.

Telefon 494 **15%** Telefon 494

gyarapodik vagyona, ha levélben vagy személyesen oo. adja fel rendelmenyét. oo

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruház
rövid, kötött, norimbergi és papirkereskedés
Cluj, Piața Mihailu Viteazul

Raglán
esőköpeny, öltöny

Neumann M.
1502 cégnél Cluj, Fötér 1525

N. é. bülgyközönség figyelmébe ajánlom újonnan fényesen átalakított nőt

Kalapszalómat
Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat hozott kelméből is jutányosan vállalunk. Gyászkalapok 3 óra alatt készülnek

Moskovits Rózsika
(Aubon Marche)
Cluj, Str. Memorandului (v. Unió-utca) 9. 1427
Masamod cikkek gyári árban oo

GANZ-féle Villamossági Részvénytársaság és Társa
Lloyd 1572 1528

Cluj
Telefon: 9-91
Távirati cím: Alternó

Mindennemű villamos gépek raktára
Benzinmotorok, szivattyúk, vasuti kocsifelszerelések stb. stb.

Ganz és Társa DANUBIUS képviselője

Crème D'argent
kipróbált ártalmatlan szer szeptó, májfolt, mindennemű bőrkütség ellen. Néhány napi használat után teljes eredményt ér el.

1 nagy tégely ára 20 lei
Kapható kizárólag a

Fekete droguerriában
Tg.-Mureş-M.-vásárhely

HAMBURG-AMERIKA vonal
együttes szolgálat az
United American Lines Inc.-al
vezérügynöksége

Lazar M. Lazarovitz
Timișoara: str. Mercy 2
București: Calea Grivitei 183
Csernovitz: Rathausstrasse 9
Sighișoara: Piața Unirii 34

Indulás Hamburgból Newyorkba:

Bayern	március 29.
Mount Clay	április 5
Thüringia	április 12
Reliance	április 17
Mount Carroll	április 19
Hansa	április 26
Mount Clinton	május 3
Bayern	május 10
Reliance	május 15
Mount Clay	május 17
Thüringia	május 24
Resolute	május 29

1525

Coloniale Kereskedelmi R.-T. Ajánlja: Fűszer, gyarmatáru, export-import cikkeket! A Temesvári Művelődés Társasághoz tartozó összes malmok lisztjeinek főlerakata **Marosvásárhely**

Szombat, 1925

ROTT
TIMIȘOARA

GYÜMÖLCMELES BODÉS, SZESZSZESZDEN

Bruder garage
Austro-Daimler típus 35 HP. HP. levehető motorhajtásra. az automunka

Alkalmi
Minden konyha legol

Re
Cluj

Er
G
8 é

Fel
és je

ROTTMANN KÁROLY ÉS TÁRSAI R.-T.
TIMIȘOARA—TEMESVÁR KIRÁLYI UDVARI SZALLITÓK

GYŰMÖLCSPÁLNKA TER-
MELÉS BORNAGYKERESKE-
DÉS, SZESZSZABADRAKTÁR
SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1864

RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE

**Bruder Auto-
garage Lugoj** *Ajánl eladásra*
*teljesen üzemképes ujonnan lakkozott, bőr-
zött, teljesen felszerelt következő autókat:*

Austro-Daimler 6 üléses, 1921 típus, 35 HP. Bosch önindító, — **Case** 4 üléses 1917 típus 35 HP. önindító, villanyvilágítás, — **Hansa Lloyd** 24 HP. 6 üléses, — **Benz** 45 HP. levehető csukott karosséria, — **N. A. G.** 2 1/2 tonnás teherautó. — **Ford**. Normaltípus. — **Továbbá eladó:** Kukoricamorzsoló állítható francia kövekkel. Fali üzemszivattyu motorhajtásra. — **Alkalmazást nyer** önálló munkás: **Fényező és nyerges**, ki az automunkákhoz teljesen ért és **egy sofför**, ki szereléshez is ért. 5405

Alkalmi vásár!

Mindenféle üveg, porcellán áru és konyhaedények legolcsóbban

Deutsch K. J. rt.-nál
Oradea-Mare, str. Nicolae Jorga
(v. Zöldfa-utca) 4. *szerezhetők be*

ÚJABB KÜLFÖLDI ÁRUSZÁLLITMANYAINK
a tavaszi idény különlegességeivel megérkeztek!
NUSSBAUM TESTVÉREK
TG.-MUREȘ MAROSVÁSÁRHELY
Telefon interurban 200
Csak viszonteladóknak árusítunk!

Rendes autobuszjárat

Cluj-Turda és Turda-Cluj

között

Cluj-ból indul:
Emil Blaga autóraktárától
12 óraker délben
6 óraker este

Cluj-ra érkezik:
8 és fél óraker reggel
5 óraker este

Turda-ról indul:
a Hotel Astoria Nussbaumtól
7 óraker reggel
3 és fél óraker délután

Turda-ra érkezik:
1 és fél óraker délután
7 és fél óraker este

Felvilágosításokat és jegyeket Clujon **Emil Blaga**-nál Piața St. Cel Mare No. 3. Telefon 2-70
Turda-n Hotel Astoria Nussbaumnál.

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymár
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

**Cukorka és
csokoládé raktár**

Lusztig és Nussbacher
Calea Regele Ferdinand 31. sz.
Szállítunk postán,
utánvét mellett. 1439

Arjegyék és
kivánatra
ingyen **liba** Arjegyék és
kivánatra
ingyen
zsír kapható
Szalámigyár R.-T.
Cluj, Malom-utca 8. 1455

Naponta kapható frissen készült mindennemű **felvágottak és virsli**
o o Ugyanott állandóan frissen szűrt o o

Arjegyék és
kivánatra
ingyen **liba** Arjegyék és
kivánatra
ingyen
zsír kapható
Szalámigyár R.-T.
Cluj, Malom-utca 8. 1455

Irodaberendezések

Kopenetz gépjármű asztalosműhely-
ben olcsón szerezhetők be
Cluj, Honvéd-utca 92

**Rézműves, rézöntő
és gépjavitó műhely**
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Olcsó bevásárlási forrás! Textil, kötött és
rövid áru háza
Feuerstein J. Cluj, str. Regina
Maria 12. 1466



Mégis csak legjobb a
**„RASOL
IDEAL”**

készleki borotváló por, amely az ország
legrégebbi gyártmánya.

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi
a legerősebb) 1/4 és 1/2 kg.-os szép kivitelű
csomagolásban. 1481

5 kg. vétel franco-franco lei 120.—, kisebb
mennyiségben lei 26.— kg.-kint. Hozzá-
való csontkés darabonként lei 15.—

Óvakodjunk az ártalmas összetételekből ösz-
szeállított utánszatoktól. Csak az „Ideal”
felírású a valódi, melynek jóságáért teletős-
séget vállalok.

Reszling József fodrász
Cluj, C. R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Főelárusítóhelyek:

Glanczmann Adolf Illatszertár Sighetul Maramures	Jungreis Miksa Bucuresti str. 13 Septembrie 54
Rosenzweig Jakab Illatszertár Dej	Max Sporn Cernauti Piața Dacia 3

valamint minden drogériában kapható.

Kabát és kosztüm

legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá áthelyeztet női divatszalonomban. A n. é. közönség további szíves pártfogását kérem. 1418

Dávidovics Mór

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules diplomalátá tápsör különlegesség

és a világos



Monostor sör



utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

1428

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

Sürgőnycim:
BÖRDISZMŰGYÁR
TELEFON:
INTERURBAN. 6.



**BŐRÁRUIPARI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
SÁTMÁR
NAGYROMÁNIA ELSŐ ÉS
LEGNAGYOBB BÖRDISZMŰ
BŐRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-
GYÁRA

Közkereseti társaság, GOLDSTEIN WALD és GLASNER
CLUJ, Strada Vladimirescu (Mikes Kelemen
ucca) 17. szám — Telefon: 519

„Gowag”

Gőz-, gáz-, vízvezeték- és csatornázási
berendezések, valamint műszaki cikkek állandó nagy raktára
Complete fürdőszoba berendezések jutányosan kaphatók!

Vermorel — Peronospora-fecskendők!
Angol rézgálic 99%

Kerek rézlapok pálinkafőzőüst készítéséhez

I. NACHT

Telefon 6-53
Sürgőnycim: Metalnacht. Cluj, Piata Cuza Voda 12

פרי שו פרי שו
Csokoládé előnyös árban csak

FAVORIT

csokoládégyárban kapható
Cluj, Calea Victoriei 99
Telefon 2-71 1871

**Zsák,
Zsineg, Ponyva**
Havas Dezső Timișoara. 1874

FRATH FRÄNKEL TESTY. 1895

Kézműáru nagykereskedése
Cluj, Piața Mihai Viteazul
(volt Széchenyi-tér) 14. sz.

Engros eladás!

MAROSVÁSÁRHELY

legelőkelőbb és legolcsóbb
bevásárlási forrásai

LANCZET M. FIAI

Import FÜSZER, VAS, RÖVID-
ÁRU. Sürgőnycim: LAN-
CZET. Telefon interur- Engros
ban 511. Tg.-Mures. 1445

Lang & Comp. termény, liszt,
gabona, új és
használt zsákok vetele és eladása. Zsákkölcso-
zés! Tg.-Mures-Marosvásárhely. Telefon 289.

DEUTSCH & BRAUN

textiláru
nagykereskedés

Targu-Mures, Piața Reg. Ferdinand
(Fötér) 52. Telefon 273

„CSILLAG” ÁRUHÁZA

Targu-Mures—Marosvásárhely. Női
és férfi divatáruban a legolcsóbb!

Exportját és importját

Románia, Magyarország,
Ausztria és Németország

között határidővel és legolcsóbb fix
díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vál-
lalata tudja lebonyolítani.
Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Buda-
pest, VII, Rakóczi-ut 6, VII, Dohány-utca 3,
Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-
utca 81. Arad, Simonyi-utca 18. Orsova, Duna-
part Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák:
Bruck Hegyeshalom, Moson, Biharkeresztes,
Békéscsaba, Curuci, Kötégyán, Biharpuspóki.

Fuvarlevél felülvizsgálati iroda
Speciális dunai forgalom!

Buforke

M
na
ha
ett

Victo

Gyártelep: S

Kaphat
Fiókraktár
Regele Fe
(Wesselén)

**Szörme
nyegek**

|||||

**DÉRI I
szücsm**



Időt és pénzt fakarít meg, ha

PIRELLI

Cord Autogummit vesz

Emil Blaga-nál Cluj,

Piața Stefan Cel Mare 3.

Telefon 2-70 Klvánatra
árjegyzékkel és letrással szolgál



Buforkereskedők és buforvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznék tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló-, ebédlő- és uriszobák kaphatók kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek, bankok stb. modern berendezését.

Victoria Faipari Műbútorgyár rt.

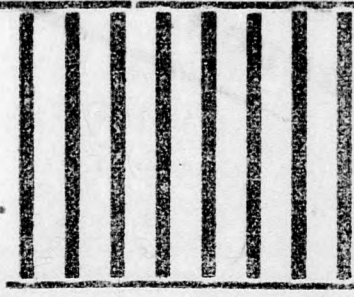
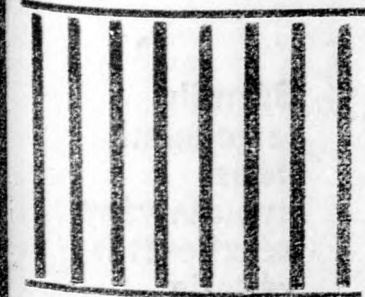
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17. Üzletheiyiség: Szt. Georg (Szentgyörgy-u.) 5.

Mindenki legszívesebben

Kapható:
Fiókraktár Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi - u.) **TURUL CIPÓT**
visel, mert az elegáns, tartós és jutányos

Szőrme és szőnyeg molykár elleni megóvásai és szőnyegek vaacum cleanerrel való portalanításai vállalja



DÉRI LAJOS
szücszmester

Cluj, str. Memorandului 3. (Unió-utca)
Telefonszám 12-12

Cégtáblákat legolcsóbban készít **JAKAB**
Strada Regala 12a. (volt Majális-utca). 1816

Konyha edények és háztartási 1286
cikkék olcsón beszerezhetők

Grünwald Jakob bádogos
üzletében Cluj, Piața M.
Viteazul No. 13

Utazó bőrönd és táskák legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, strada Memorandului (Unió-u.) 16

Csontzsirt

garantált 96-98%-os minőségben minden mennyiségben prompt szállít:

Agyag és Vegyipar R.-T.
Szatmár 1849

Engros

מבט

Endetail

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.



Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárúk bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piața Mihai Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1858

10.000 zsák márványgolyó

érkezett 1858

Eisenstädter Fülöp és Tsa

cégnek Cluj, str. Regina Maria (Deák F.-u.) 13. Gummi labda, gyermekkocsi, nürnbergi és galanterie cikkek nagyban is állandóan kaphatók.

Inógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok.

Finkler Antal Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

RADOS & Co.

FESTÉKNAGYKERESKEDÉS
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 21

Állandó nagy raktár

MARX

féle gyártmányu Emailakk, Padló-lakk, kocsilakkok, bőr-lakk, kalaplakk minden színű, vegyi és földfestékek, valódi tiszta ultramarin, nürnbergi ecsetek, parkett tisztítási cikkek

1360

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1.50 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 2.50 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 15 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vevetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Negyven éves fess özvegy 200000 Lei vagyonnal és berendezéssel férjhez menne vagyonos, városban lakó, körülbelül 45 éves zsidó kereskedőhöz. Ajánlatok „Komoly” jellegére a kiadóba. 5332

Egy drb. használt „Phonix” üvegmosógép, két drb. használt emeltyűs szivattyú eladó. Cím Naf-tali Vilmos Blaj. 5388

Főkönyvelő elsőrangú munkaerő, dispositív és mérlegképes, 18 éves gyakorlatl bármely szakmában megfelelő állást keres. Szíves megkereséseket „Perfekt” jelleg alatt a kiadó közvetít. 5397

Machula hölgyfodrász

Unió-u. 24. Paróka készítés bőrválasztással. Ujdonság! Parókaköleszés!

Nelly kisasszony manikűröz. Hajat veszek. Tanuló lány felvétetik. Schunda cimbalom eladó. 5362

Egy zsidó orvostanhallgató sürgősen keres bármily alkalmazást vidéken is. Cím a kiadóban. 5409

Kóser házikoszt kapható kihordásra is. Trefort u. 25 Burgerné. 5358

Megbízható,

szakavatott és Erdélyben jól bevezetett

utazót

keresünk azonnali belépésre.

Ajánlatok az eddigi működés megjelölésével hozzánk címzendők.

Nussbaum Testvérek

rövid, nőrundergi és játékaru nagykereskedése Târgu-Mureş (Marosvásárhely)

Telefon 81. **Ládagyár** Telefon 81.

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szetszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361

Sajovics és Lebovits fatereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántól-ut) 1 szám

KORONA

legízletesebb világos sör az
elismert legjobb
minőség



Gyár: Torda. Telefonszám: 5.
TORDAISÖRGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Elismert legjobb minőségű duplamaláta tápsör a
GLORIA

Főraktár: Cluj, Cal. Dorobantilor 11. Telefon 394.

Hercules

gyermek-kocsi-gyár

modelljeinek gyári lerakata:

Szentegyház-u. 8



Viszonteladónak előnyárak!



Gyermek-kocsik

BABY
kelengyék,
Tetra árak!

Gyári árak!
1456 Lloyd 1208



Vidékre
gyermek-kocsi-
árjegyzék díjtalanul



KADIMA=NYOMDA

az erdélyi zsidóság közintézmény jellegével bíró vállalata

Cluj,

Strada
Baron L. Pop
No. 10.

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva

Mindennemű kereskedelmi és hivatalos nyomtatványt, időszakai folyóiratokat, meghívókat, névjegyeket szépen, izlésesen, olcsón és a leggyorsabban készít

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva

Bármily terjedelmű héber nyomtatvány készítését is vállalja

A legdusabban felszerelt héber nyomda egész Erdélyben!